

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10
SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
 Éjjeli telefon (Romda) 2-02
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre . . . 1150 Lei
 Félévre . . . 600 "
 Negyedé . . . 320 "
 Egy hó . . . 110 "

IX évfolyam * 240. szám
1928 November 8 esütörtök
 * 5689 Chesvan 25 *

Cenzura: Suciú

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A Keren Hajjeszód építi az országot!

Aldozatok örvendő szívvel az ujjászülető Palesztina oltárán!

Titulescu táviratilag közölte a régenstanáccsal, hogy Maniu beleegyezése nélkül nem vállalja a koncentráció megalakítását

A liberális párt egy bankett méla akkordjával bucsuzott el a hatalomról, a néppárt már nem remél semmit, minden párt biztosra veszi, hogy pénteken Maniut dezignálják miniszterelnöknek

Titulescu ma, esütörtök reggel hét órakor vegre hazakerkezék és ezzel a krízis megoldásának problémája fordulóponthoz érkeztek. Az, amit mi már napok óta hangsúlyozunk, hogy Titulescu nem fogja vállalni a koncentráció megalakítását Maniu beleegyezése nélkül, valonak bizonyult, mert Titulescu távirata, amelyben ezt hivatalosan be is jelent, már meg is érkezett a régenstanáccshoz. Ez a távirat a belpolitikai har-

cot el is döntötte már. A liberálisok vegre elvesztették a csalát, mert ilyen körülmények között a koalíciós kormány megalakítása lehetetlen és a nemzeti parasztpárt kormányra kerülése feltartozhatatlan. Most már bizonyos, hogy a megoldás pusztán formalitásból tolódik el mindaddig, míg Titulescu személyesen is előadja véleményét a régenstanács előtt és a legoptimistább liberálisok is meg vannak arról győződve, hogy Ma-

niu péntek délben leteszi a régenstanács kezébe az esküt. Különben a legnap esti liberális bucsubankett után maga Duca miniszter mondotta az Uj Kelet munkatársának rövid, de annál határozottabb szavakban, hogy Maniut fogják miniszterelnökké dezignálni. A krízis újabb fázisáról egyébként bukaresti munkatársunk alábbi telefonjelentése számol be

cu tábornok marad a hadügyminiszter, akinek személyét eddig is kombinációba vették. Tudvalevő ugyanis, hogy a régenstanács Maniu előtt azon kívánságának adott kifejezést, hogy kormányra kerülése esetén a hadügyi tárcát azzal töltsék be, akit a régenstanács fog kijelölni. Ugyancsak véglegesnek mondják azt, hogy a pénzügyminisztérium élére Popovici Mihály és Vlad Aurél, az igazságügyminisztérium élére Junian, a belügyminisztérium élére Vaida-Voevod Sándor, a kereskedelemügyi minisztérium élére pedig Madgearu kerül. Kolozs megye prefektusa valószínűleg dr. Tamás Simon lesz.

A régenstanács lemondott a hivatalnok-kormány tervéről is

(Bukaresti-Bukarest, november 7. Az Uj Kelet tud.) Titulescu volt külügyminiszter, aki tegnap este 9 órakor hagyta el a francia főváros, szerdán reggel 7 óra 20 perckor érkezék meg Bukarestbe. A megérkezéséhez fűzött várakozások azonban már alábbhagytak, miután Titulescu már hivatalos formában leszógozte álláspontját a kormányválság megoldásának kérdésében. A volt külügyminiszter ugyanis utközben részletesebben informálódott a politikai helyzetről és ennek alapján táviratilag közölte a régenstanáccsal, hogy nem vesz részt semféle koncentrációs kormányban, ha Maniu ahhoz nem járul hozzá. Ezt a hírt a kedd délutáni Adeverul közli és hozzáfűzi, hogy Titulescu távirata teljesen kizárja most már a nemzeti kormányra vonatkozó kombinációt. A lap szerint a régenstanács tudomásul vette Titulescu elhatározását és most új orientációkat keres.

elnöke Niculescu Oscar, a Curtea de Casatie elnöke, belügyminisztere pedig a semmitűzők egyik tanácsosa lenne. Bukaresti munkatársunk esti telefonjelentése szerint ma egész délután a hivatalnok-kormány lehetőségének kérdése foglalkoztatta Bukarest politikai köreit. A hivatalnok-kormány gondolatát a régenstanácsban — hír szerint — Buzdugan régen vesette fel. E terv szerint a hivatalnok-kormány elnöke a jasi tábla elnöke, Volanski lett volna, miniszterei pedig az egyes minisztériumok igazgatói. Beavatott forrásból nyert értesülésünk szerint a hivatalnok-kormány tervét végleg elejtették mégpedig három okból:

1. A külföldi tőke nem fogadja el egy hivatalnok-kormány zsiroját a kölcsönre
2. Bratianu Vintila nem támogatja

egy hivatalnok-kormányt.
 3. A nemzeti parasztpárt hallani sem akar a hivatalnok-kormány kinevezéséről.

A nemzeti parasztpárt vezértitkára, Lugoseanu dr. munkatársunk előtt e kérdésre vonatkozólag kijelentette, hogy a hivatalnok-kormány kinevezése a régenstanács intencióit sem fedheti hiszen a régenstanács azért ragaszkodott a koncentráció megalakításához, mert ki akarta békíteni a pártokat, már pedig egy hivatalnok-kormány kinevezése még jobban elmérgesítené a helyzetet. A „Lupta“ ma délutáni száma arról ad hírt hogy Bratianu Vintila táviratilag utasította a Berlinben tartózkodó Ormulut, hogy amennyiben a német gazdasági körök elfogadják a lemondott kormány zsiroját, írja alá a kölcsönszerződést.

Pénteken délben Maniu valószínűleg miniszterelnök lesz

Maniu egyébként kedden délelőt ismét megjelent a régenstanácsnál. Ez a látogatás nem volt hivatalos jellegű. A megbeszélés során állítólag arról volt szó, hogy a nemzeti parasztpárt milyen feltételek mellett lenne mégis hajlandó belépni egy koncentrációs kabinetbe. Ezzel a kihallgatással kapcsolatban a mai Lupta vezércikkét közöl, amelyben megállapítja, hogy koncentrációs kabinet alakítására már késő. Bratianu Vintila kormányát ugyanis az bukatta meg, hogy a külföld Maniu giróját kérte a kölcsönszerződésekhez. Olyan nemzeti

kormány giróját tehát, amelyben Maniu semmiképen sem hajlandó résztvenni. A külföld szintén nem hajlandó akceptálni. Nincs tehát más megoldás, mint a nemzeti parasztpártot kormányra hívni és így nagyon valószínű, hogy pénteken délben 12 órakor Maniu már leteszi a miniszterelnöki esküt.

Nem autentikusak a nyilvánosságra került kormánylisták

A várható Maniu-kormány összetételéről korpoltált listák, hivatalos helyről származó értesülésünk szerint, nem autentikusak. Egyes miniszteri tárcák körül ugyanis személyi ellentétek vannak, így például a közoktatásügyi tárcára két jelölt van: Costachescu és Mironescu, de nincs még tisztázva a közlekedésügyi, munkaügyi és más kisebb jelentőségű tárcák kérdése sem. Az ellenben biztos, hogy Maniu-kormány esetén Anghel-

Uj híveket szerez a nemzeti parasztpárt

Radulescu Motru, egyetemi tanár és az Averescu-párt egyik legnevesebb doktrinerje, tegnap levelet intézett Maniuhoz és kérte, vegye fel a nemzeti parasztpártba. Radulescu hangsúlyozza, hogy a parasztpárti eszmékkel már régóta rokonszenvezik és bízik a nemzeti parasztpárt vezéreinek a hazafiságában. A Lupta szerint Gusty professzor, a román Szociológiai intézet elnöke és Garoflid volt földművelésügyi miniszter is elhatározták, hogy belépnek Maniu pártjába. Lupu hívei közül is már többen visszaléptek a nemzeti parasztpártba. Suciú, volt szenátor példáját tegnap Pelrescu Julian lupupárti képviselő is követte és belépett a nemzeti parasztpártba. Az új tagokat Maniu szívesen fogadja és melegen üdvözli őket.

A kormány áttörte az emissziós plafont

Az új kormány kétségkívül nagyon nehéz helyzetben lesz pénzügyi tekintetben. Az államkincstár teljesen üres és a legutóbbi hivatalos kimutatás szerint a költségvetési előirányzat és a tényleges állami bevételek között nyolcmilliárdos deficit mutatkozik. A kincstár a legszükségesebb kiadásokat sem képes előteremteni. A hadtörzvények és rokkantak nyugdíját még nem adták ki ebben a hónapban, az állami tisztviselőket pedig csak úgy tudták részben kifizetni, hogy az állam másfélmilliárd lejt vett kölcsön a Banca Nationalától és a Cassa de Depuneriótól. Ebből a pénzből váltották be a külföldiek kezében levő államkölcsönök esedékes szelvényeit is. A súlyos pénzügyi helyzet magyarázza meg azt, hogy a liberálisok kénytelenek voltak a bankjegypiacon áttörni és amint a Banca Nationala legújabb helyzetjelentéséből kitűnik, 890 millió lejjel szaporították a forgalomban levő bankjegymennyiséget.

Érték
 apathók a
ÁT
 ázában
Főtér.
 kat!
Keletben
 a butordarab
Ágy
 féregmentes.
 ezhető.
 cezal No 74.
 000000
 atok,
 ok,
 000000
 RUHÁZ.
 000000

HÖLGYEIM!
 A legújabb filz, Velour, bírsouykalapok
 Lei 190-tól kaphatók a

CARMEN
 kalapszalomban
 Cluj, Calea Victoriei 4.
 Alakítások, formálások 80 Lei.

A kormány és a parlamenti többség bucsuja a hatalomtól

„Mosolyogva szállunk le a hatalom lépcsőin“. Ötszázterítékes bankett zárta be a kormány népboldogító tevékenységét

(Bucaresti-Bukarest, november 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bucsubankett az Athene-Palace márványoszlopokon nyugvó, üvegfedelű éttermében volt és egy félmillióba került. Van miből ugyan, de nem lehet tagadni, hogy a liberális párt gavallér volt. A többségi honatyák végig jól viselték magukat: a napidíjakon kívül megérdemeltek egy jó vacsorát is. Megkapták. Az arcukra fagyott melancholiát fekete ikra, pezsgő, pástétom, borok és egyéb földi jók igyekeztek elvarázsolni. A vezérek döngő fraziszokkal próbálták lelket verni a pártbívekbe. Ilyen szomorú vigasgot még nem láttam életemben. Még cigány is húzta a liberális kormányt ezen a halotti torán, hogy teljes legyen a cifra: „Sohse halunk meg“...

Először Nicolaiescu, a szenátus elnöke beszélt, aztán Savaanu kamarai elnök biztostotta Bratianu Vintilát a történelmi nagy párt töretlen bizalmáról. Hatalmas óvációk között Duca emelkedett ezután szólásra:

— A szombaton lemondott kormány nevében megegyeztem szeretetükről és odaadásunkról biztosítjuk Önt, Bratianu ur. Nehéz missziót töltött be és nyugodt lelkiismerettel távozhatik a hatalomról. Három nagy kérdést sikerült megoldania. Győzött az alkotmányos kérdésben, amelyet ma már senkisésem holtgat, mert ellenfeleink is elismerték, hogy igazunk volt. Győzött az ellenzék szakadatlan és felejtelen agitációi felett, rendet és nyugalmat teremtve az országban. És győzött a pénzügyi konszolidáció kérdésében, mert utódai befejezték művet vesznek át. Mi vetettünk és mások aratnak. Ugy lépünk az ellenzékbe, mint az ország és korona hű katonái. A liberális párt, amelynek nyolcvan éves története az ország történetét jelenti, nem fog hizelegni a koronának a kormányon és nem fogja sértegetni az ellenzékben. Vissza fogunk jönni — ha eljön az ideje — a hatalomra mert az ország nem tudja nélkülözni a liberális párt szolgálatait.

Mosoiu tábornok Erdély végtelen szeretetéről biztosítja Bratianu Vintilát. Papirlapról olvassa fel rövid beszédét, amely végül is oda konkludál, hogy a liberális pártnak nincs szüksége sem vigaszra, sem biztatásra.

Demetrescu-Braila dr., a párt egyik szónok-primadonnája beszél ezután. Bratianu Vintila — mondja ő, — nem fogadhatja el, hogy fix terminusig kormányozzon. Nem akceptálhatja azt, hogy más elrontsa a kölesönt, amelyet ő jól megkötött. A nemzeti parasztpárt majd

meg fogja látni: milyen szakadék van az uralom vágya és a kormányzás művésze között. Ha az ember ezt a jökedvet látja, azt hinné, hogy nem egy uralomról távozó, hanem egy kormányra kerülő párt bankettezik itt. Miért van ez így? Mert az a párt amelynek két dicsőséges háboru, a Budapesre való bevonulás etc. áll a háta mögött, megengedheti magának azt a luxust, hogy mosolyogva szálljon le a hatalom lépcsőin. Bele kell törődnünk abba, hogy a politikai élet nem rózsakert.

— A történelem tele van a hatalomság példáival. Thomistokles száműzetésben halt meg. Aristidest hamarosan elfelejtették, az ujkori történelemben Bismarck művét hamar átadták a feledésnek és Clemenceau, a győző is megbukott az elnökválasztáson. Vajjon, miért éppen mi hiányoznak a hatalomságnak ebből a léneolatából?

Bratianu Vintila emelkedett végül szólásra. Míg az előző szónokok a jökedvnek, a maga biztonságának a látszatát tudták kelteni, a volt miniszterelnök komor arca, fáradt tekintete elárulta, hogy ez a bucsuzás nem esik éppen nyáre. „Duca barátom“ beszédét ismételte el és hozzá tette, hogy a liberális kormány

folytatott igazi demokratikus politikát, mert sem diktatura, sem anarchia felé nem hajlott. Az ellenzékben vigyázni kell az alkotmányos kérdés respektálására és nevelni kell a fiatal és tapasztalatlan általános joget, amellyel demagog politikai pártok visszaélnék. Kijelenti végül, hogy bár a pártra nehéz munka vár az ellenzékben, ő nem fél semmitől. A liberális pártnak sikerült olyan alapot teremteni ebben az országban, amelyet a többi pártok bármilyen megmondótlan-sága sem rombolhatja le. A nép okos és józan és be fogja majd látni, kiknek volt igazsa.

Ezzel azután a toaszlok véget is érték. A kivonuló miniszterek meleg kézzorítással bucsúztak el a hájlógó hivatól. Különösen Duca töltött be valóságos menelauszi szerepet. De midőn az utolsó miniszteri autó is elrohogott, egy pillanatot alatt összeomlott minden jökedv és derűség. Itt is ott is csoportokba verődtek a volt honatyák. A refrain itt is ugyanaz volt:

— Ha élt volna Bratianu Jonel...

Igaz. Akkor aligha banketteztek volna.

Kasztnér Rezső

Érdekes beszámolók hangzottak el a Zsidó Iparossegédek kolozsvári közgyűlésén

(Cluj-Kolozsvár, nov. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A zsidó árvagocdózó egyesület ezélt pontosan egy évvel megalakult Zsidó Iparos Segédek Egyesülete tegnap délelőt tartotta meg első rendes évi közgyűlést szep-szamu hallgatóság jelenlétében. Az egyesület alakítására tulajdonképen az adta az impulzust, hogy a mind-akább ipari pályákra átesoportuló zsidó ifjuságnak szellemi továbbfejlesztésére meg lehessen találni a lehetőséget, annál is inkább, mivel a zsidó iparos ifjuságot csak így lehet elvonni azoktól a káros szórakozásoktól, amelyek általában befolyásolják tudják az iparospályára kerülő ifjakat.

A tegnapi közgyűlésen az igazán nemes cél érdekében megalakult egyesület egy évi működéséről számoltak be az egyesület vezetői. A közgyűlésen megjelentek: Gutfried Adolf, dr. Kertész Jenő, Diamant Izsó, dr. Weisz Pülöp és Kuei Adalbert tamár, annak a kuratóriumnak a tagjai, mely elnöközte az egyesült működését. Bernát Béla, az ifju egyesület elnöke nyitotta meg néhány üdvözlő szóval a közgyűlést. Háláját fejezte ki a kolozsvári zsidó társadalomnak a támo-

gatóért, amellyel lehetővé tette az egyesület prosperálását. Azon reményének adott kifejezést, hogy ez a támogatás a jövőben sem fog elmaradni és ezáltal lehetővé lesz téve egy egészséges zsidó társadalomnak felnevelése. Utána Nusbaum tükár olvasta fel jelentését. Rámutatott arra, hogy az egyesület 40 taggal alakult. Csak azok maradtak ki az egyesületből, akik nem tudtak beilleszkedni abba a közszellembé, amely a magasabb szellemi nivó elérését tűzte ki céljául. Az egyesület kebelében megmaradt 30 zsidó iparos ifju a fundamentumát jelenti annak a zsidó iparos társadalomnak, amely ebben a közszellemben fogja beföldteni a maga hivalását a társadalomban. A tükári jelentés kiterjeszkedett az egyesület gazdasági céljaira is, amely a zsidó iparossegédek megélhetési viszonyait akarja könnyebbé tenni. Majd a szellemi munkával foglalkozott és rámutatott arra, hogy az egyesület szép könyvtárát szervezték meg a kolozsvári zsidóság hozzájárulásával. A szellemi nevelést előadásorozatok segítségével vitték keresztül, amelyek három részre oszlottak: A szellemi ismeretekről, általános és

Butorban

„Fischer“ neve márka

Feltette tette meg

FISCHER ALBERT

butoráruházát Cluj, Cal. Reg. Ferd. (v. Ferencz Jozsef-ut) 61. sz. alatt

Butorszükségletét eredeti gyári árban szerezheti be!

Részletfizetési kedvezmény! Szolid munka! Olcsó árak

szakismeretekről tartott előadásokkal. Az előadások keretében a télen elméleti előadások voltak, nyáron pedig gyakorlatilag vitték keresztül a szaknevelést különböző gyárak meglátogatásával. A tükári jelentés befejezésében a zsidóság támogatására appellál, amely már oly sokszor tanujelét adta annak, hogy minden áldozatra kész.

Ezután a gazdasági jelentést tette meg Schwarz gazdasági referens, aki többek között rámutatott arra, hogy az egyesület tagjai ingyen orvosi kezelésben részesülnek dr. Weisz Pülöp részéről. Majd ismertette, hogy a tagok kedvezményes áron juthatnak hozzá ruházati cikkekhez, ezenkívül, hogy a tagok tükárekbeleteket helyeztek el, hogy ilyenformán gazdasági helyzetüket bizonyos mértékben konszolidálni tudják. Grünwald kultur-referens igen érdekes beszámolót tartott az egyesület kulturális téren elért eredményéről, valamint azokról a célokról, amelyeket maga elé tűzött ezen a téren. Önévelés, nyelvtanítás, nyári és téli előadásorozatok, sport, stb. A közgyűlés ezután Klein Ernő könyvtári beszámolójának és Deutsch pénztáros jelentésének felolvasásával befejezést nyert.

Szobatapéták

nagy választékban kaphatók a

BERNÁT

papirosáruházában Cluj-Kolozsvár, Fötér. Gyári lerakat!

Imperial, Agfa, Mimosa fényképezési cikkek és gépek Révész Ernő, T.-Mures

Ruhák

legdivatosabban készülnek

Aron Dávidnál Cluj, Calea Regele Ferdinand 32.

Hirdessen az Uj Keletben

butor

vásárlás bizalom dolga Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat

Marosvásárhelyre (Tg.-Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt., hatalmas raktárait. Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann

zongora és pianinó gyárak képviselője.

Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

L E F S

Legjobb a totternél

Telefon 800.

Legolesőbb ruhaüzlet:

BAUMZWEIG, Regele Ferd. 11. Oriási választék női kabátokban és férfiruhákban. Női kabát 1200, férfiruha 1400, szőrmabunda 6000 lejű

Fran He

Megkeze

Páris, nov. 7. választások eredménye u. kal szombati munkaspártu valamin a nyek szenátó egy szintén gú esemény kormány bea. Ezzel az a mely Európás a gazdasági de szívsan tőzést nyert. karestben elvajt a régió delmező, ugy viszatekintő morzsofódás politikai irán cío örve alatt ni a betemeté fült nationale francia-német kulását s a szilárdulását.

Még pár n kormány Buk vetni befolyá záló Bratianu dekében s mi tünik: a régi francia követ el a Bratian elfogadását. N szünetek mon nek látszik, h ja újra hatalo országban. A tót, Cahaux, szocialisták, a mokraták és e zeltnek látták. anak azzal a mely a szélső Poincaré-frakció égisze prolóngálta.

A Poincaré-k fest tulajdonké len elkövetett let adta meg. sok angersi kö és e kongressz mely szerint a hajlandók me ból örökre kit kongregációk díg e visszatér zását. A radik gresszusa ezen részletesen jele látnak egy évr szállott Rajna-követelte, o'ayr lyeket Poincaré jobboldali frak teltek maguk

Hogy a válsó lehtsége, ezt le kombinációkból

Olvassa el!

kellemes

HE

kötöttá

Olc

Férfi és női me

Angol női pulov

Női divat kötött

Gyermekek pulov

Gyermekek téli ba

Női sport téli h

Női tiszta gyapj

Női tartós cerna

Reform nadrág

Női elegáns gya

Nyaksálak, kesz

egyéb itt fel n

árba

Szolid kiszolgálá

Francia politikai körök szerint Poincaré, vagy Herriot kap kormányalakításra megbízást

Megkezdődtek a kormányválság megoldására vonatkozó kihallgatások

Páris, november 7. Az angol községi választások világpolitikai jelentőségű eredménye után, mely a konzervatívokkal szembeni túlyomó többségben a munkáspártiak hozta meg a győzelmet, valamint a román belpolitikai események szenzációs fordulata után, tegnap egy szintén világpolitikai jelentőségű esemény játszódott le: a Poincaré-kormány beadta lemondását.

Ezzel az a balra-feloldási folyamat, mely Európaszerte úgy a szellemi, mint a gazdasági és politikai életben lassan, de szívesen végbemegy, mintegy betetőzést nyert. Amiként Londonban és Bukarestben elvesztették lábuk alól a talajt a régi autokratikus világrend védelmezői, úgy a forradalmi tradíciókra visszatérítő Franciaországban is a lemorzsolódás felé halad az a jobboldali politikai irányzat, mely a frankstabilizáció örve alatt próbálta magát visszalopni a betemetett multból s Poincaré túlfűlt nacionalizmusával veszélyeztette a francia-német viszony barátságos kialakulását s a nemzetközi pacifizmus megszilárdulását.

Már pár nappal ezelőtt a Poincaré-kormány Bukarestben is próbálta latba vetni befolyását a reakcióval szimpatizáló Brătianu-kormány megmentése érdekében s mint egyes tudósításokból kitétnék a regénstános Peque bukaresti francia követ intervenciójára halasztotta el a Brătianu-kormány lemondásának elfogadását. Mára ez a befolyás megszűntnek mondható, mert valószínűtlennek látszik, hogy Poincaré, illetőleg pártja újra hatalomra kerülhetne Franciaországban. A helyzet ma az, hogy Herriot, Caillaux, tehát a francia radikális szocialisták, a baloldalon álló szociáldemokraták és egyéb baloldali pártok elérkezettnek látják az időt arra, hogy szakítsanak azzal a koncepcióval, amely a szélcsapó Poincaré-frakció életét — a frankstabilizáció égője alatt — oly hosszú ideig prolongálta.

A Poincaré-kormányt a kegyelemző fest tulajdonképpen a Combes szobra ellen elkövetett royalista-kerikális merénylés adta meg, mely a radikális szociálisták angersi kongresszusát provokálta ki és a kongresszuson azt a határozatot, mely szerint a radikális szociálisták nem hajlandók megengedni a Franciaországból örökre kitiltott szerzetes-rendek és kongregációk visszatérését, legkivált pedig a visszatérésnek anyagi finanszírozását. A radikális szociálisták pártkongresszusa ezen felül, mint az Uj Kelet részletesen jelentette, a katonai szolgálatnak egy évre való leszállítását, a megszállott Rajna-terület azonnali kiürítését követelte, olyan feltételeket tehát, amellyeket Poincaré és a vele harmonizáló jobboldali frakciók semmiesetre sem tettek magukévá.

Hogy a válság megoldása miként lesz lehetséges, ezt legfeljebb csak a felmerült kombinációkból sejtethetjük. Egyes hírek

szerint Caillaux kerül a miniszterelnöki székbe, más verziók szerint Briand, a jelenlegi külügyminiszter, aki diplomatikus felkészültségével az élesen szemben álló frakciókat kiépitni igyekszik. Tény az, hogy a Poincaré-kormány lemondása egész Franciaországban nagy izgalmat váltott ki s különösen a nagyipar és a finainkaptalizmus igyekszik elhárítani Caillaux miniszterelnökségét, aki erős szankciókra készül ellentük. A francia kormányválságról szóló legújabb jelen-

téseket alább közöljük:

Páris, november 7. A köztársaság elnöke ma délután megkezdte a kormányválság megoldására vezető kihallgatásokat. A köztársasági elnök négy órakor Paul Daumet, a szenátus elnökét fogadta, majd utána Bernard Beussent, a kamara elnökét. Politikai körökben többféle verzió kering a válság eliminálásáról. Egyesek szerint újra Poincaré kap megbízást kormányalakításra, mások

Herriot kormányelnökségét kombinálják. Ebben a tekintetben bizonyosat nem lehet tudni. Clementel, a szenátus pénzügyi bizottságának elnöke is a kormány elnökjelöltek listáján szerepel. Egyesek kétségbe vonják, hogy Poincaré elfogadná a kormányalakításra vonatkozó megbízást s kevésbé exponált politikuskokat emlígetnek.

A kamara mai ülésén egyébként a miniszteri bársonyszékek üresen maradtak s a kevésszámú jelen voltak is mérsékelt figyelmet tanúsítottak az ülészaknonyitó ülés napirendjével szemben. Délután hat órakor a kamara újabb ülést tartott, amelyen Riclin és Rosse elnöki képviselőik mandátumainak igazolási ügyével is foglalkoztak.

Páris, november 7. Politikai körök meggyőződése szerint újból Poincaré nyer megbízást kormányalakításra.

Az Etna kitörése állandóan fokozódik

Rómában félbeszakították a minisztertanácsot és a munkaügyi miniszter Sziciliába utazott

Róma, nov. 7. A minisztertanács ma délelőtt éppen ülést tartott, midőn jelentés érkezett Cataniából, hogy az Etna kitörése aggasztó arányokat öltött. A minisztertanácsot félbeszakították s Mussolini megbízta Ciriaci munkaügyi minisztert, hogy utazzon azonnal Sziciliába és győződjék meg személyesen az okozott károkról. Ciriaci egyúttal felhatalmazást kapott arra is, hogy bizonyos kereteken belül első segélyben részesítse a kitörés által veszélyeztetett vidék lakosságát.

Az Etna vidékéről érkező jelentések szerint Nunziata és Mascali községe-

ket az éjszaka folyamán ki kellett üríteni. Az Etna kitörése állandóan fokozódik s a rémülettel tölti el a lakosságot. Az ujonnan keletkezett kráter körülbelül 2000 méter magasságban van a tenger színe felett. Az Etna lejtőjén az elmúlt éjszaka széles hasadék képződött, amelyből forró láva ömlik.

Catania tartományban tegnap mindenütt rekviráltak a teherautókat s ezekkel folyik most a lakosság elszállítása a veszélyeztetett vidékről. A lávaömlés folytán az Etna körül épült hegyvasut forgalmát is be kellett szüntetni.

A lávafolyam előntessel fenyegeti

Piedimonte és Nunziata községeket is. A lavafolyam sebessége tegnaphoz képest megkétszereződött. Veszélyben forog Mertoli, Nardelli és Pietruccello község is.

Késő éjszakai catanai távirat szerint az Etnából kiömlő lavafolyam, amely Mascali községtől már csak egy kilométernyire van, utközben több lakóházat és az Etna vasut hidját elpusztította. A vasúti forgalmat be kellett szüntetni. Mascalan tovább folyik a lakóházak kiürítése. Erre a célra a polgári és katonai hatóságok megfelelő személyzetet bocsátottak rendelkezésre.

Rosenfeld Sándort 5 évre, Nemes Ilonát 1 évre ítélte a kolozsvári hadbíróóság

A vád és védelem heves összecsapása mellett zajlott le a mai hadbíróósági tárgyalás

(Cluj-Kolozsvár, november 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hadbíróóság ma délelőtt folytatta a két kommunista vádlottak tárgyalását, akiknek ügyében formahibák miatt a nagy kommunista perben nem hoztak döntést. A ma délelőtti tárgyaláson elsőnek Negulescu kapitány szólalt fel, aki vádbeszédében elismételte nagyjában azokat a vádakokat, melyeket a nagy perben tartott fenn a vádlottakkal szemben. Rosenfeldnél házkutatást tartottak ugyanakkor megmozdították. A zsebében egy cédulát találtak, amelyen husz név volt feljegyezve. Gembácz és Lénárd a nagyváradi rendőrségen azt a vallomást tették, hogy Rosenfeld résztvett a vörössegély akcióiban.

Ennek a listának tehát azoknak a neveit kell tartalmaznia, akikkel Rosenfeld a vörössegélyben való részvétele kapcsán érintkezett.

Azonkívül Rosenfeld zsebében kommunista verseket találtak, amelyet egy bizonyos Matik Mancini nevű kommunista agitátorról írt. Nemes Ilona Szatmáron vett részt állandóan a kommunista mozgalomban, összeköttetést tartott fenn Bucovával. Egy levélen, amelyet Bucova küldött Lénárdhoz, az Ilu konspiratív név szerepelt. Lénárd Árpád beismerte, hogy ez az Ilu Nemes Ilonával azonos.

Ezeknek az alapján kéri a vádlottakra a rendtörvény 1. és 11. paragrafusának alkalmazását, amely ettől tíz évig terjedő fegyházbüntetést kér.

Dr. Rozvány Jenő és dr. Popa Ádám védőügyvédek órákhosszat tartó jogi

vitában támadták az ügyész vádjait. Hangsúlyozták, hogy sem Rosenfeld, sem pedig Nemes Ilona ellen nem tud a vád komoly bizonyítékokat felhozni. Lénárd, mikor Nemes Ilonával szembesítették, kijelentette, hogy Nemes Ilona és a sziguranca birtokában lévő levélben jelzett „Ilu“ nem egy és ugyanaz a személy. A jegyzőkönyvben, amelyet Lénárd vallomásáról vettek fel, Nemes Ilona mint nagyváradi illetőségű szerepel, míg az a Nemes Ilona, aki a hadbíróóság előtt áll, szatmári.

Nagyon valószínű tehát, hogy itt személyszerűségről van szó.

Ami pedig Rosenfeld Sándort illeti a hat hónapra ítélt Gembácz a tárgyaláson és vallomásában is kijelentette, hogy Rosenfeld Sándor nem vett részt a vörössegélyben. Hangsúlyozták, hogy Nemes Ilona ügyében döntést annál is inkább nem lehet hozni, mert Nemes Ilonát 1927 novemberében öt hónapra elítélték. A levél, amelyért most áll a hadbíróóság előtt a múlt év őszéről van kelteze.

A kommunista bűncselekmény pedig kontinuitás cselekmény lévén, másodsorú ugyanezen az alapon nem ítéltetik el Nemes Ilonát.

A vád és védelem vitája a délutáni órákig nyúlt el. Negulescu kapitány órák replikázott a védelem szavaira és ismételten fentartotta a vádat. Újabb jegyzőkönyveket olvasott fel a dossziékból, amelyek a vádlottak bűnösségét igazolják. Nem osztja a védelemnek azt az

álláspontját, hogy a rendtörvény 1. és 11. paragrafusai csak a tényleges kommunista cselekedetet büntetik.

Szerinte a törvénynek éppen az a célja, hogy a merényletek lehetőségét gyökerestől elimineálja.

Ugyanez az intenciója a francia törvénynek is, amely a román törvényhozásnak modelként szolgál. Inter arma silent leges — mondja, az első lépésnél kell elfojtani a kommunista propagandát és nem szabad kifejlődni hagyini, úgy hogy veszedelmessé váljon az államra nézve.

Dr. Rozvány Jenő tiltakozott az ellen, hogy a vád képviselője replikájában újabb bizonyítékokat hoz fel, amit pedig az érdemleges tárgyaláson kellett volna megtennie. Vitája a megjelölt jegyzőkönyvek hitelességét, amelyek egyébként sem tartalmazzák a vádlottak vallomását, csupán a jegyzőkönyvet felvevő Borodin nagyváradi komiszár véleményét.

Popa Ádám hangsúlyozza, hogy a francia törvény, amelyről a román törvényt fordították, kommunista pártot ismer el, melynek a parlamentben képviselői vannak.

Tehát nem áll az, hogy a törvény intenciója a kommunista szervezkedést gyökerében való megállítására volna, mert ezt a francia törvény sem akarja.

Ismételten hangsúlyozza a vádlottak ártatlanságát.

A perbeszéd elhangzása után a hadbíróóság ítélethozatalra vonult vissza és másfél óras tárgyalás után hozta meg

Urban neve márka
ALBERT
Cluj, Cal. Reg. 61. sz. alatt
Ezt eredeti zerezheti bel
kedvezmény! Ol 50 drak

Előadásokkal. Az...
jelentést tette meg...
Pülp részéről...
Már pár nappal ezelőtt...
A Poincaré-kormányt...
Hogy a válság megoldása...

péták
NÁT
házában
Fötér.

Mimosa
és zeti
gépek
T.-Mures

ák
készülnek
vidnál
Regele
32.

Uj Keletben
választék
Női kabát
6000 lejűn

Olvassa el! mert Olvassa el!
kellemes meglepetést nyújt a
HELIOS
könyvtárház. Fötér 7.
Olcsó árjegyzéke:
Meleg téli férfi puloverek 340 Lejtől.
Férfi és női mellények 300 Lejtől.
Angol női puloverek már 450 Lejtől.
Női divat kötött kabátok 660 Lejtől.
Gyermek puloverek már 180 Lejtől.
Gyermek téli harisnya 23 Lejtől.
Női sport téli harisnya 55 Lejtől.
Női tiszta gyapjú harisnya 135 Lejtől.
Női tartós cénaharisnya 79 Lejtől.
Reform nadrág legjobb minőség 85 Lejtől.
Női elegáns gyapjú costum 840 Lejtől.
Nyakálak, kesztyűk, férfi zoknik és még egyéb itt fel nem sorolt cikk igen olcsó árban lesz árusítva.
Szolid kiszolgálás! Olcsó szabott árak!

az ítéletét, melyben mindkét vádlottat elmarasztalta az ellenük felhozott bűncselekményekben. Ennek alapján

Rosenfeld Sándort öt évi legyházra-Nemes Ilonát pedig egy évi börtönbüntetésre ítélte a hadbírószék.

mely ítélet ellen a vádlottak fellebbezést nyújtottak be.

Hoover győzött az amerikai elnökválasztáson

Smith táviratban üdvözölte győzelmes ellenfelét — Hoowert. A republikánusok fölényes győzelmet arattak

London, november 7. A Reutter távirati iroda newyorki tudósítójának közlése szerint már a középeurópai idejű éjjel előtt nyilvánvalóvá vált a republikánusok nagyarányú győzelme az elektorok választásán. Hoover elektorainak száma már ekkor felhaladta az abszolút többséghez szükséges számot. Pontban éjjelkor a számarány 328 republikánus és 76 demokrata. A republikánus többség ekkor már hatvankettővel haladta túl az abszolút többséget. 127 elektor pártmegosztása még bizonytalan, de ezek még ha mindannyian is a demokraták közé tartoznának, legfeljebb szépitenenek a súlyos kudarcon. Érdekes, hogy Hoover Newyork államban is többségre tudott szert tenni, pedig ennek az államnak a kormányzója Smith, a demokraták elnökjelöltje Hooverrel szemben.

A newyorki pénzügy vezető személyisérei Strauss „Egyiptomi Helena” című operájának premijerjén voltak a Metropolitan Operhouse-ban, amikor már bizonyossá vált Hoover győzelme. Az eredményt a második felvonás után közölték a jelenvoltagek, akik a republikánus győzelmet óriási lelkesedéssel üdvözölték. A darabban különben nagy sikere volt Jeritza Mariának, aki a címszerepet énekelte. Jeritza sikere az eredményki hirdetés után még fokozódott. A harmadik felvonásban egymást érték a nyitászini tapsok s Jeritza percekig nem tudta tovább szerepét énekelni a ki-kifőző óvázióktól. A lapok különkiadásai megállapítják, hogy a szavazás ideje alatt alig fordultak elő incidensek, pedig a szavazók részvétele a választáson minden eddigi képzetlet felülmúlóan nagyarányú volt.

A „Chicago Tribune” párisi kiadásának kábeltávirata éjjel utáni időből már 420 Hoover-párti és 85 Smith-párti elektor megválasztásáról számol be. Missouri és Maryland államokban ekkor még nem zárták le a szavazatok össze-számlását. Így most már kétségtelen, hogy a republikánusok minden eddiginél nagyobb arányú győzelmet arattak és viszont Smith a legkevesebb számú elektort tudott a maga részére biztosítani az elnökválasztások eddigi eredményeivel szemben, amikor a demokraták csak kis számaránnyal maradtak kisebbségben a republikánusok szavazatai mögött. Smith táviratban üdvözölte ellenfelét, Hoowert győzelme alkalmából. Egészséget boldogságot kíván neki a táviratban és sikert kíván politikájának az amerikai nép további boldog jövője érdekében.

Négyévi börtönre ítélte a tábla a kolozsvári tanügyi inspektorátusnál történt sikkasztások fővádlottját

(Cluj-Kolozsvár, november 7. Az Kelet tud.) A kolozsvári tábla tegnap tárgyalta másodfokon a kolozsvári tanügyi inspektorátus tisztviselőinek nagyarányú sikkasztási és okirathamisítási bűncselekményeit, mintegy hat hónappal ezelőtt ítélték elsőfokon a törvényszék. Lupu Emil, inspektorátusi irodafőnököt négy évre, Oltean György és Porutiu Vasile tanfelügyelőket egy-egy évre, Huniade V-t pedig egyhávi börtönre ítélte, Anisiu pénzügyigazgatósági sikkasztással volt vádolva azzal, hogy a nyári kurzus idejére kiuttalt fizetését nem juttatta el a tanítók kezé-

hez, hanem más célokra fordította. Porutiu tanfelügyelő igazolta, hogy a pénzt azért nem fizette ki a tanítóknak, mivel erre vonatkozólag rendlete volt, viszont azért nem juttatta vissza a kincstárnak, mert különböző iskolajavítási célokra szándékozott fordítani. Anisiu Eronim pénzügyigazgatósági ellenőr ellen a vád az volt, hogy az első vádlottak manipulációt elősegítette. Huniade ellen pedig az, hogy nyugtát hamisított. A táblai tárgyaláson a védelmet Nistor, Fabius és Popov ügyvédek látták el, akiknek védőbeszédét után a tábla a következő ítéleteket hozta: Lupu Emil négy évi, Porutiu Vasile hat hónapi, Huniade pedig egy hónapi börtönre ítélte. Oltean Gy-t és Anisiu Eronimot felmentette a vád és következményei alól. Lupu és Porutiu a Semmitörvényesekhez felebeztek az ítélet ellen.

Hugenberget azzal vádolják, hogy ő áll a vasipari munkáskizárás mögött

Súlyos vádak a nemzeti párt vezére ellen a porosz tartománygyűlésen

Berlin, nov. 7. A porosz tartománygyűlésben ma megkezdődött a vita a ruhr-vidéki munkáskizárásokról. Az ügyben ugyszólván valamennyi párt indítványokat vagy interpellációkat terjesztett be.

A vita első szónoka Schubert kommunista képviselő volt, aki szerint a munkáskizárás 2-3 millió embert fosztott meg kenyerétől.

Müller-Duisburg szociáldemokrata képviselő különösen mondotta, hogy a kizárás épen abban a pillanatban történt, midőn Hugenberg lett a német nemzeti párt vezére.

A vállalkozók még attól sem riadtak vissza, hogy a termelés beszüntetése által hetenként 80 millió márkát veszítsenek és elutasították a munkásság bérkövetelését, amely pedig mindössze évi 26 millió márkával terhelte volna meg a vállalatokat, csakis azért, hogy „megtáncoltassák” a gyűlölt szociáldemokratákat.

Derberg német nemzeti párti képviselő szerint nem lehet állítani, hogy Hugenberg áll a kizárás magzatá-

gött. Valójában gazdasági intézkedésről van szó, amelyeket a vállalkozók azért fogantatosítottak, hogy kedvezőbb munkafeltételekhez jussanak. A kormány részéről a mai ülésen még nem történt nyilatkozat.

Hirdessen az Uj Keletben

Altalena (V. Jabotinsky) regénye:

Richter und Narr

Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

Ara kötve 335 lej, füzve 225 lej.

A kolozsvári somércsapatok Trumpeldor-csapata november 10-én este fél 9 órakor tartja a kath. gimnázium dísztermében szenzációs koncertet.

Héber dal és táncestély

A jelenleg itt tartózkodó Dr. Wilensky és a többi külföldi vendégek előtt fogják bemutatni a héber dal és a chaluclanc művészetet. Ez alkalomra nagy előkészületeket tesznek, hogy Trumpeldor nevéhez méltó programot nyújtsanak, melyre nagyon büszkék voltak.

LITHYNIA

Paptamási ásványvíz Gyógyvíz Gyomor-, vese-, hólyag-, epe- és csúszbantalmak legjobb orvossága. Képviselet: DACIA viztelítő-üzem, - Cluj, Calea Regele Ferdinand

Az Erdélyi Keren Hallszód nagynevű vendégeinek, Dr. Abeles Ottó, a Wiener Morgenzeitung v. főszerkesztőjének művei:

Die Genesung

Költemények. Ara kötve 60 lej.

Besuch in Erez Israel

A szerző legutóbbi palesztinai tanulmányútjának leírása. Ara kötve 62 lej.

Kaphatók az Uj Kelet könyvostályában.

Egy komoly szó a szemüveget viselő közönséghez

Mindazok, akik születéstől fogva, avagy későbbi külső behatás folytán kénytelenek szemüveget viselni, különböző gondot kell fordítsanak arra, hogy — akár saját maguk válasszák, akár orvos által előírt szemüvegük — pontosan feleljenek és arcukhoz találó keretet kapjanak.

Amilyen lényeges, hogy kényes esetekben az üvegeket orvos írja elő, éppoly lényeges azoknak, akik sokat írnak, olvasnak, avagy precíz rajzokat, mechanikai munkát végeznek, hogy a keretet szaklátszerész válassza meg; szükség esetén formálja azt a fejalkat és arc szeriát.

Ezen okok figyelembe vétele indította Kolozsvár alantlegyűzött, Jegrégibb szaklátszerész céget azon — nyugaton régen bevált rendszer bevezetésére, hogy minden darab — üzletében összeállított szemüveget céggyógyvel ellátja, a kereten előforduló deformációt, vagy törést 2 éven át díjtalanul végzi és erről írásbeli garanciát vállal.

Azon biztos hiszemben, hogy az intelligens közönség ezen rendszer előnyeit felismeri és értékeli, kérem szíves pártfogásukat.

Kun Mátys Fia

szaklátszerész Cluj, Calea Viktoriel 12. szám. Alapítási év 1864

Autofiller

Önműködő autópumpa megtölti gummit egy pillanat alatt minden erőforrás nélkül.

Nem kell légpumpa többé!

Kerékpároknak és kisautóknak 2000. Minden más méretű autókak 2500. Keresetlők kerestetnek! Vizonteladónak nagy árengedmény. — Vezérképviselet:

Serő Béla Arad, Gr. Alexandresen 16.

Csütörtök, mokrácia na maga, mint sok szerencsés építő zsidósá Serban P hatalmas tapóság. Wedg ről, a szónok rázta a kezét ezredes ezut és hosszasan kérdésekről. Dr. Balázs nevében, dr. kolozsvári zs József az Er ség nevében dut nevében. Ezután W a felszólalás szívélyes fog vár zsidósága érzi magát el annyit szerete gy iránt, an s illyozza az ő nesseg fontos felszabadulás. — Legyetek büszkék tek jövőtöket multhoz. Wedgwood ky Balfourra Miksa Tuffli tette, aki a z zonyult és vé szönle meg u felldozó tám Amikor W ról távozott, rája. Szerdán dé lenszky társas gol koalzt e kikkel hossz Délben dr. dox hiüközsgé tiszteltetére lak szívélyes házi szönlöben üdv re Kolozsvár is hivatalosak des délután 3 tal utazott el A pályaudvar jelent meg bu

TE VERSE NEL O KAL PLAN Csakis n sze

- 1 m. Segesv 1 m. Seges 1 m. Schan Selye 1 m. 140 cr 1 m. 140 cr 1 m. 140 cr 1 m. 140 cr 1 m. 140 cr 1 m. 140 cr 1 m. 140 cr

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bñnság zsidóság napilapja.

Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámber Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

Halálozás. Özv. Rosenberger Mór né szül Heller Teréz, folyó hó 6-án, 92 éves korában Kolozsvárt elhunyt. A megboldogultban Heigel Lipótné ny. pénzügyi főtanácsos neje édesanyját gyászolja. A szép kort elért és mindenki által tisztelt és szeretett matrona az övét önzetlenül szerető áldozatkészesség mintaképe volt. Tetteise folyó hó 8-án d. u. 2 órakor Hunyadi-ter 6. szám alatti háztól fog megtörténni.

Bedeus téli menetrend megjelent. Mindenütt kapható.

Étvágytalanságnál, rossz gyomornál, bélfekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagcsere zavaroknál csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes «Ferenc József» keserűviz rendbehozza a gyomor és a belek működését és megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttorője megállapította, hogy a **Ferenc József** víz abszolút megbízható hashajtó. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Butor Lampel - Szükségletét melyen le szállított árban szerepelt be a butorraktárban Cluj, Reg. Maria 34.

Hány családi ház épült Csehszlovákiában állami garanciával? Az 1927 április 7-én elfogadott építést előmozdító törvény értelmében 1928 június 30-áig Csehszlovákiában 1244 családi ház épült 1589 lakással ezenkívül pedig 108 bérház 1847 lakással. Az építkezés költsége 226 millió koronára ruznak, amelyhez az állam 77 millió koronánvi garanciával járult hozzá.

Tovább tartanak a kizárások a német vasiparban. Essenből jelentik: A német vasiparban még tovább tartanak a kizárások. Most már a kohókat be kellett szüntetni és a Martin-kemencék legnagyobb részét is ki kellett hűteni, úgyhogy ezek összeomlás előtt állanak. A szociáldemokrata „Vorwärts” jelenti, hogy a kormány semmi esetre sem fogja a bérharcot olyan stádiumig juttatni, amelyben akár az egyik fél, akár a másik fél elvérezne, mert ez az egész német ipar hosszú időre kiható súlyos csapást jelentene. A kormány meg van győződve, hogy a kizárás hosszabb tartama esetén zavargásokra kerülne a sor. A kizárások már a szénbányaszatban is éreztetik hatásukat amennyiben heti kétnapi munkaszünetet kellett elrendelni.

Nagy bányaszerencsétlenség történt Petrozsényban. Petrozsényból jelentik: Borzalmas bányaszerencsétlenség történt hétfőn délután Petrozsényban. Egy 16 emberből álló kettős munkáscsapat leereszkedett az egyik mélyebb tárnába, hogy ott robbantásokat végezzen. Az egyik sziklatömb robbantásánál a föld megmozgott, a következő pillanatokban pedig a tárna hatalmas rohammal beomlott és mind a tizenhat munkást maga alá temette. A beomlott kőzeteket csak robbantás után lehetne eltávolítani az pedig veszélyeztetné a föld alá temetett munkások életét. Hosszas, megfeszített munka után a segítőcsapatoknak sikerült két súlyosan sebesült munkást kihúzni az omladék alól. A két megmenekült munkás nem képes visszaemlékezni a katasztrófia körülményeire. A többi eltemetett munkásokról egyelőre semmi hír.

Orvosi hír. Dr. Ornstein Mór vez fogorvosi rendelőjét áthelyezte Calea Regele Ferdinand 5 szám alá. (Szabó Jenő ház). Rendel 9—12. 4—7.

Nemzetközi agrárkonferencia Rómában. Rómából jelentik: A Rómában székelő nemzetközi mezőgazdasági intézet most kezdte meg 46 európai és tengerentúli állam delegátusainak rész vételével ez évi kongresszusát. A közgyűlés napirendjén a mezőgazdaság összes nagy problémái szerepelnek. A nemzetközi mezőgazdasági intézet már tavaly elhatározta, hogy az idén nemzetközi mezőgazdasági üzemen-statistikát készít. A jelenlegi közgyűlés az összeírás alapelveinek megállapítását tárgyalja a napirend első pontjaként. A napirend második pontját a nemzetközi borkereskedelem rendezése és a borhánítás elleni nemzetközi védekezés képezi. Az agrártermékek ellenőrzéséről a lengyel delegátus tartott előadást és azt követelte, hogy a kormányok befolyásolják a mezőgazdasági termények kinalatát és szükség esetén korlátozzák a termelést. A kongresszus napirendjén ezeken a kérdéseken kívül egy. Rómában létesítendő nemzetközi buzamuseum felállítása és állatvédelmi problémák szerepeltek.

Uj magassági világrekordot állított föl egy német pilóta. Dessauból jelentik: Harder pilóta egy Junkers-hidroplánon, ötszáz kilógramm összsúllyal 7300 méter magasságig emelkedett. Az eddigi rekord, hasonló adottságok között, 6760 méter. Harder pilóta kísérletét hivatalosan ellenőrizték és az új magassági világrekordot bejelentették a nemzetközi léghajósövetségnek.

Meghalt Tóth Árpád. Késő este futott be az erdelyi szerkesztőségekbe a megdöbbentő hír, hogy Tóth Árpád, a modern lírai költészet — Ady és Barbits mellett — legkiemelkedőbb egyénisége, hosszú szenvedés után ma reggel Budapesten meghalt. Színes, meleg eredeti formákban daloló költő volt — a magyar nyelv páratlan finomságokat kiötöző művésze. Téma körben nem tulságosan gazdag, de a megrezdülő érzést teljes mélységben

megszólaltató lírikus volt, akinek hangja mindig rezervált, nemes melankóliával csendült fel széles hömpölygésű strófaiban. Több, mint tíz éve küzdött a tüdővésszel, mely végre is, ma reggel megölte. Halálával nagy veszteség érte a modern magyar lírai irodalmat. — par excellence — a Nyugat írói gárdáját, amelyhez mindvégig tartozott. Tóth Árpád mint kritikus is kiváló munkát végzett, — minden tehetséget pártolt s a dilettantizmus ki-méletlenül ostorozta. Halála az összes magyar nyelvterületek művészi körében nagy részvétet kellett.

Tizenegyezer márkáért árverezték el azt a zsák gyapotot, melyet a Zepelin hozott magával Amerikából. Berlinből jelentik: Brémeni jelentés közli, hogy tegnap ott elárverezték azt a zsák gyapotot, amelyet az Amerikából visszatérő Zepelin dobott le a kikötői negyed fölött. Ez a tizenkét kilógrammos póstacsomag az első postai szállítmány, amely Amerikából légi úton került Brémbe. Az önkéntes árverésen a zsák gyapot tizenegyezer márkáért kelt el s egykereskedő vette meg, ki aztán a brémeni muzeumnak ajándékozta. A légi úton Brémbe került gyapot vételárát a kikötői hatóságok Friedrichshafenbe küldik a Zepelin személyzete részére.

Budapesten nyolcadikán megkezdődnek az egyetemi előadások. Budapestről jelentik: Wolkenberg Alajos dr. a budapesti tudományegyetem rektora ma hirdetményben közölte a főiskolai ifjúsággal, hogy az egyetemen az előadások f. hó nyolcadikán megkezdődnek. A rektor a hirdetményben felszólítja a hallgatókat a szabályok betartására. Rendnek és fegyelmenek kell uralkodnia az egyetem falain belül — mondja a rektor hirdetménye — és az előadásokat kell szorgalmasan látogatni.

Az óriás Zepelin visszaérkezett Friedrichshafenbe. Berlinből jelentik: Friedrichshafeni jelentés szerint a Graf Zeppelin ma délután félnégy órakor nyolc és fél óras ut után simán leszállt a Friedrichshafeni léghajócsarnok előtt. Az érkező óriás léghajót ez uttal is hatalmas tömeg várta. Eckener néhány napra a birodalmi fővárosban marad, ahol a mai nap folyamán látogatást tett az amerikai nagykövetségben és Argentína követénél. A látogatásoknak semmi üzleti céljuk nem volt, hanem pusztán udvariassági látogatások voltak. Holnap Eckener a birodalmi közlekedésügyi minisztériumban egy megbeszélésen vesz részt.

Táncbemutató. Szombaton, e hó 17-én este táncbemutató lesz az újságíróklubban. László Irma okl. táncnárnő, a klub művésztagja, aki most tért haza külföldi utjáról, fogja bemutatni a klubtagoknak az idei szezon legérdekesebb táncujdonságait. Ezek sorában szerepelni fognak a Foxtrott, Slow-fox, Tangó 1929, Wals Anglaise, Sugarstepp, Twiot, Jake-blues, a táncbemutató, amelyre ezton is felhívja a klubvezetőség az érdekelt tagok figyelmét, belépő díj egyáltalán nem lesz.

mokrácia nagy képviselőjét és úgy a maga, mint politikai barátai nevében sok szerencsét és sikert kíván az országépítő zsidóságnak.

Serban professzor frappáns beszédét hatalmas tapsviharral fogadta a hallgatóság. Wedgwood ezredes felkelt helyéről, a szónokhoz ment es melegen megáráta a kezét. Serban professzor és az ezredes ezután kieserltek névjegyeiket és hosszasan elbeszelgettek az aktuális kérdésekről.

Dr. Balázs Endre a Kercn Hajjeszód nevében, dr. Eisler Mátyás főrabbi a kolozsvári zsidóság nevében, dr. Fischer József az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nevében és dr. Kohn Hilel a Hitachdut nevében köszöntötték fel a vendéget. Ezután Wedgwood ezredes válaszolt a felszólalásokra és megköszönte azt a savelyes fogadtatást, amelyben Kolozsvár zsidósága részesítette. Nagyon jól érzti magát ebben a szép városban, ahol annyi szeretetet tapasztalt iránta és az úgy iránt, amelyet képvisel. Ismét hangsúlyozza az önéretesség és férfias egyenesesség fontosságát, amely nélkül egy nép felszabadulása el sem képzelhető.

Legyetek büszkék népetekre, legyetek büszkék a multatokra és igyekezzenek jövőjötök méltóbbá tenni ehhez a multhoz.

Wedgwood után dr. Jehuda Wilenszky Balfourra üritette poharát, Somogyi Miksa Tuffli polgármesterhelyettesét ellette, aki a zsidóság igaz barátjának bizonyult és végül dr. Halberg Gyula köszönte meg újlag Wedgwoodnak önfelldozó támogatását.

Amikor Wedgwood ezredes a bankettől távozott, valóságos virágosó hullott rája.

Szerdán délelött Wedgwood dr. Wilenszky társaságában meglátogatta az angol konzult és Mihai polgármestert, a kikkel hosszasan elbeszelgetett.

Délben dr. Sebestyén József, az ortodox hitközség elnöke adott Wedgwood fizetletére lakásán lunchot, amelyen a savelyes házigazda meleghangú felköszöntőben üdvözölte az ezredst. A lunchre Kolozsvár zsidó közéletének vezetői is hivatalosak voltak. Wedgwood ezredes délután 3 órakor a Rapid vonattal utazott el Kolozsvárról Bukarest felé. A pályaudvaron nagyszámu közönség jelent meg búcsuzlatására.

TELLUS
VERSENYTÁRS
NELKÜLI
ÓRA
Csakis megbízottunknál
szerezhető be

- 1 m. Segesvári jómínőségű crep de shin minden színben Lei 590
- 1 m. Segesvári egészen finom minőségű crep de shin Lei 690
- 1 m. Schangtung selyem elsőrendű minőségben Lei 370

Selyem crep-saten ujdonságok nagy választékban

- 1 m. 140 cm. angol kabátszövet Lei 245
- 1 m. 140 cm. finom angol kabátszövet " 350
- 1 m. 140 cm. tiszta gyapju angol kabátszövet " 550
- 1 m. 140 cm. legfinomabb női double tiszta gyapju kabátszövet " 995
- 1 m. 140 cm. fekete női kabátplüsch " 880
- 1 m. 140 cm. férfi double kabátszövet " 590
- 1 m. 140 cm. egész finom férfi double kabátszövet " 890

Kérem kirakataim szives megtekintését.

TELEFON 4-79

SZABÓ JENŐ

Divatkülönlegességek nagyáruháza Cluj.

Egy férfi öltönyre való szövet komplett hozzávalóval együtt Lei 1290

Mintás és sima ruha-cashák, szövetek, bارسonyok, bordürös és sima flanelek óriási választékban

Közgazdaság

Petróleumon, fenyőfűrészárún és dión kívül teljesen szünetel az exporttevékenység

Francia jelentés a romániai piac helyzetéről

(Bucuresti—Bukarest, nov. 7. Az Uj Kelet tudósítójától.) Most adta ki a francia kereskedelmi hivatal októberi jelentését Románia általános gazdasági helyzetéről. Az érdekes és a külföld informálására szánt jelentés többek között ezeket írja:

Mint hogy a kölcsöntárgyalások még nem fejeződtek be, a piac helyzete továbbra is bizonytalan és nehéz. A fizetések nagyon nehezen folynak, a moratóriumok és csődök száma még mindig sok. Az üzletek, kevés kivétellel, szünetelnek. A termés, a szárazság következtében, nem felel meg sem a várakozásoknak, sem a szükségleteknek. A fapiac elég lanyha és csak fenyőfűrészáruban van valamelyes exporttevékenység. A petróleumtermelés emelkedett, mert a világpiaci árak még mindig túlalacsonyak a romániai árakkal szemben, ezek a vállalatok nem

tudnak kielégítő rentabilitással dolgozni.

Az import tekintetében szünetel a tevékenység, egyedül autókban érkeznek tekintélyes szállítmányok. Majdnem ugyanez a helyzet az export terén is. Petróleumban még van valami kivétel. Ezenkívül vidéken nagyobb aktivitás tapasztalható a dióexport terén. Tudvalevő ugyanis hogy Franciaországban a diótermés gyenge volt és több francia cég bevásárlási és expedíciós központokat létesített Romániában. A szállítás terén nagy haladás tapasztalható a személyforgalom gyors lebonyolítása tekintetében, míg az áruszállítás megállítására a külföldi kölcsön egy részét akarták fordítani. A kamatok még mindig nagyon magasak, a bankhitelek is drágák, annak ellenére, hogy a lei aránylag stabil.

A nagyvárad Dreher-Haggenmacher sörgyár megtartja eddigi piacait. A sókartell politikájával kapcsolatban az Uj Kelet megírta, hogy szakkörökben elterjedt, de meg nem erősített hírek szerint a Temesvári Sörfőzde és a nagyvárad Dreher-Haggenmacher sörgyár kivonulni készül a kolozsvári piacról. A Temesvári Sörfőzde cáfolata után most a Dreher-Haggenmacher sörgyár igazgatósága közli, hogy a kivonulásról keringő hír tendenciózus és alaptalan. A gyárnak egyáltalán nincs szándékában sem a kolozsvári, sem más erdélyi piacról kivonulni, sőt ellenkezőleg, a közeljövő tavaszi szezonban az eddiginél is fokozottabb aktivitást fog kifejteni.

Elhalasztották a nagyvárad Grünberger és Várnai cég csődtárgyalását. A közel 20 millió passzívával fizetésképtelenséget jelentett nagyvárad Grünberger és Várnai textilnagykereskedő cég ellen, mint ismeretes, az Anglo International Bank Ltd. nagyvárad fiókja 1 millió 300 ezer lej erejéig csődöt kért. A törvényszék szerdára tüzte volt ki a csődkerés tárgyalását, amelynek megtartására azonban nem került sor. A bíróság előtt ugyanis a bank és a cég jogi képviselője megállapodott abban, hogy a tárgyalást november 28-ig elhalasztják. Időközben ugyanis a pénzügyminiszter és a cég között egyezkedési tárgyalások indultak meg, amelyek sikerrel bíznak és így lehetséges, hogy az Anglobank vissza fogja vonni a csődkerést.

Egy százalékkal ismét emelkedett a drágaság. A bukaresti Argus legújabb táblázata szerint szeptemberrel szemben egy százalékkal emelkedett általánosságban az elsőrendű kőszénárak értéke. A júliusi stagnálás óta ez már a harmadik egymást követő drágulás. A zárak jórészt kizárólag az élelmiszereknél emelkedtek, míg a ruházati és egyéb cikkek ár anagyjából változatlan maradt. Az 1926 augusztusi árakkal szemben a jelenlegi számszám 55.47, vagyis ennyiszor drágább az élet ma, mint volt Romániának a háborúba való belépése idején.

Újabb iparpártolási kedvezmények. Az ipartügyi bizottság legutóbbi ülésében a következő erdélyi és bánági vállalatok részére véleményezte kedvezően az iparpártolási kedvezmények megadását: Corvin könyvnyomda (tulajdonos: Grosz Herman és Kahl-fürst Imre) Kolozsvár. — Paladies György bútorgyára és műasztalos gyára Arad. — Sváb Kiadválmány Rt. nyomdája és könyvkötészete, Temesvár. — Gologan I. Georgehe könyvnyomdája Brassó. — Helikon könyvnyomda Kolozsvár. — Temesvári Fém ipari Rt. Temesvár. — Mollinum Rt. mechanikai szövőgyára, Temesvár. — Hermann Endre vámmalma Vinga. — Besstricek Károly málna és olajgyára, Győrök.

Szabaddá tették a cukorrépa kivitelét. Most érkezett meg a vámhivatalokhoz a pénzügyminisztérium körren-

delete, amely közli, hogy a cukorrépa szabadon lehet exportálni. A rendelet szerint a cukorrépa kiviteléhez nem kell semmiféle autorizáció, azonkívül pedig a répat teljes vámmentes séggel lehet exportálni. A jövő évi cukortermelés ügyében egyébként tegnapelőtt megbeszélés volt az ipartügyi minisztériumban, a cukorgyárak és a termelők képviselőinek bevonásával. Az értekezlet elhatározta, hogy a minisztérium döntésének kikérése előtt a

gyárak és a termelők megkísérelték, hogy közvetlenül egyezzenek meg az összes vitás kérdésekben.

Harminc milliós csőd Galacban. Bukarestből jelentik: Gazdasági körökben óriási feltűnést keltett a galaci Intercontinental Trading cég csődje. A cég passzívái 30 milliót tesznek ki Eramian, Paludis és Panaitidis cégtulajdonosokat tartóztatták.

kályhával fűt ma már a „Makk-ász” is. Ha jó kályhát akar, szerezzé be már is. **10 kg. fával fűt egy 80 m³ szobát 24 órán át** Leggazdaságosabb. Leghigiénikusabb. Világszabadalom. Tartóssága örökös! 10 évi garancia! **ARLAPOT KÉSZSÉGGEL KÜLD:**

Szántó Dezső és Fia
Oradea, Str. Marasesti 8. Telefon 4-91.
Városi iroda: Str. Avram Iancu 8.

Acéllemez-redőnyök. Esslingeni faredőnyök. Vasszerkezeti cikkek.
Kolozsvári vezérképviselő Babós & Co vaskerek.

Müller Vilmos klinikai

RECIPERÖNYV 1929.

Ötödik kiadás. 1800 oldal. Két vaskos kötet

Száz professzor hatalmas együttes munkája: Az orvosképzés minden ágában a legkétfélettebbet nyújtja. Felöleli az orvostudomány legújabb eredményeit, hasonló szakmákat is több klinikáról ismerteti. Aki minden utat akar ismerni egy-egy bonyolultabb probléma kapcsán, amely a betegágyánál fölmerül s több buvárnak, több klinikusnak véleményét akarja hallani, aki a mai finom aetologiai, biológiai és laboratóriumi kutatások alapján a betegségek praevencióját keresi, az a „Recipekönyv”-ben mindent megtalál, mert az az orvostudományok minden kérdését a leg gondosabb körültekintéssel felölelő therapeutikus lexikonná fejlődött. Az orvostudomány egész területét teljesen átfogó műben megtalálja az orvos a teljes sebészeti, szemészeti, szülészeti műtétant, a mindennapos orthopédial műtéteket, pompás rajzokkal. A „Klinikai Recipekönyv” prospektusát és tartalomjegyzékét kérésre megküldjük.

A kétkötetes egész vászonba kötött mű ára 1900 lei

Mezrendelhető, részletfizetésre is, az UJ KELET könyvosztályában.

Kereskedők, iparosok figyelmébe!

Ha Kolozsvár lakosáról, ügyvéd-, orvos-, mérnök-, közjegyző-, konzulátus-, bank-, biztosító-, gyár-, részvénytársaság-, kereskedő- és iparostársadalomról betűrendes, pontos kiadványt akar, meg ma rendelje meg **Mihnea Pál** rendőrfőnök **700 oldalas Cim- és Lakjegyzékét!!!**

Mihnea Pál *
St. G. Berthelot Zia
CLUJ

Rendelő-jegy.

Kérjük címünkre a Cim és Lakjegyzéket megküldeni. Előfizetve; 300 Lei. Utánvétellel; 500 Lei.

A rendelő:

Pontos címe:

Vágja le a rendelő-jegyet és egy lapon küldje be a * jelzett címre.

TÖZSDE

DEVIZÁK	Kolozsvár	Valutapiac 1928 november 7 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich		—	—	49275	3202	11035	136.9		
Newyork		5197250	51970	2561	16510	57350	71125		
London		251987	2519	12415	80350	278050	3449		
Páris		2.30	202950	—	650	223950	27750		
Milano		212125	2721	134	872	3003	372450		
Prága		1540	1540	—	493	169350	2108		
Budapest		906150	906150	—	29	—	12394		
Belgrád		91275	91275	—	292	100725	124950		
Bukarest		313	31365	1545	—	34550	42850		
Varsó		182	5825	—	1875	6430	7974		
Bécs		7310	7310	—	2345	806625	—		
Berlin		12380	12379	—	3967	13660	16944		

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 31275, Páris 1545, Budapest 34550, Bécs 42850, Prága 203450

Előnyömdák

részére legolcsóbban sablonokat, divatlap után perforált rajzokat készít a

Toledo

szalon

Wesselényi Miklós-u. 8.

(Sipos udvarán.)

(Cluj-K... Kelet tu... mei eme... bőségü... be Kolo... aki mar... iris neve... reszleány... Európa... szararot... ra és so... tevékeny... kvoni or... és a felt... lembe... dete has... mak egy... harcának... des neve... nemes lo... ő sem o... hanem... kor meg... gondolata... a Paloz... gol hadse... parancso... botinszky... szabadt... hullatta... közösen... cséltel... Azóta W... rája, de... népek és... is több... mendolt... nagyon b... farju tar... intez. A f... önértetre... intette és... Megindito... hang az... mellyel ez... fu az ő... törhetetlen... és aradt... löle és me... szinte meg... fejlehetle... méra, aki... sa és látha... Wedgwo... tásáról alá... Kolozs... nepli V... A nagy... tás után... emlékeztün... meggyenaz... A zsufol... első padso... tötek be... Parten me... helyettes... Alexandru... képviselőj... pillanatra... tott végig... hogy Wedg... prefektura... másodperc... swood, utá... huda, dr. Z... Fischer Józ... Kertész Jen... lalnak hely... Szünni n... és hurrá ki... A közönség... Wedgwood... ritotta el a... ar.ikor dr... lárs, hogy... re a terom... román., ma... vid bevezet...

Wedgwood ezredes beszél Kolozsvár zsidóságához

Tombló lelkesedés közepette zajlott le a vármegyei házi meeting. Hítvallások a Wedgwood banketten

(Cluj-Kolozsvár, november 7. Az Uj Kelet tud.) Egy eszelekedésben és eszméi emelkedettségében korszakos jelenlétű férfi állott tegnap szemlélő szembe Kolozsvár zsidóságával. Egy férfi, aki már eddig is kátrülhetetlenül beírta nevét a zsidó történelembe, egy keresztény férfi, független és gazdag, Európa legnagyobb államának egyik legszemélyesebb politikus, aki magas korra és sokféle ágazó magán- és közéleti tevékenysége ellenére utra kelt, hogy bizony országokban hirdesse a zsidó nép és a felfelé vezető ország igazát. A történelemben talán csak lord Byron eszelekedete hasonlítható az övéhez, aki ugyanakkor egy elnyomott kis nép szabadságharcjának élére állott. Wedgwood ezredes neve mindenképpen méltó, hogy a nemcsak lord Byron mellé kerüljön, mert ő sem elégedett meg pusztán szavakkal, hanem már a világháború idején, amikor megkapta öt Cion feltámadásának gondolatát, önként helyezte magát át a Palesztina felszabadításáért küzdő angol hadsereghez és mint annak egyik parancsnoka, a hős *Trumpdor* és *Jabotinsky* oldalán küzdött Palesztina felszabadításáért. Mint ő mondja: egyúttal hullatta vért zsidó testvéreivel és ez a közös ültött ver örök szövetséget kötött meg közle és az zsidó nép között. Azóta Wedgwood ezredes nemcsak barátja, de önfeláldozó harcosa lett a zsidó népek és Palesztinának. Sőt még annál is több támogatója. Kolozsváron elmondott beszéde úgy hatott, mint egy nagyon boldor bajor és egyenesleku férfi tanítása, melyeket gyermekekhez intéz. A fermas öntudatra, a buszke nemi érzetere és a nepert való áldozatokra hatott és tanította Kolozsvár zsidóságát. Megindító volt az a meleg szeretet, mely hang az az cibajoló nyíltság és a mellyel ez az epochális jelentőségű férfi az ő zsidó barátaihoz szolt. Megbízható bizalom, ifjú hit és lelkesedés áradt mint láthatatlan fluidum belőle és megtöltötte hallgatóinak lelkét és szinte megmagorositotta őket. Nagy és foglalatlan élmény volt mindenki számára, aki szerencsés volt, hogy hallhas. és es láthassa őt.

Céljairól, amelyeknek érdekében Wedgwood ezredes oly sok áldozatot hozott már. Ismertette a cionizmusnak a zsidó reneszánsz terén elért edigi eredményeit amelyeknek egyik nagy támogatója Wedgwood ezredes. Ezután dr. Fischer József, a Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke üdvözölte a magas vendéget. Megköszönte, hogy farsadagot nem kimelve, eljött, hogy az erdélyi zsidóságot meglátogassa és ezzel felköltsé mindnyáruk lelkebe a kötelességérzetet a zsidó újjászüléssel szemben. Dr. Eister Mátyás üdvözölte ezután meleg, szívből fakadó szavakkal a zsidó hítközségek nevében Wedgwood ezredest.

Salommal üdvözölöm — mondotta, — azzal a köszöntéssel, amelyet csak testvéreink között használunk. De Önök mi mindannyian testvéreinknek tekintjük és büszkék vagyunk erre a testvériségre. A zsidóság mély hálával a szívében kér áldást Istentől Önre, hogy saját szemével láthassa magasztos munkájának eredményét. A üdvözölőbeszédek elhangzása után dr. Wilenszky Jehuda állott fel és bejelentette, hogy Wedgwood ezredes fogja megtartani előadását. Mintegy jelle az egész terem, mint egyetlen ember emelkedett fel helyéről és tombló tapsviharban tört ki. percekig tartott, amíg Wedgwood ezredes nehezen szóhoz jutott és német nyelven megkezdte előadását: Nagyszabású beszédének főbb részleteit itt adjuk:

Wedgwood ezredes nagy beszéde

Hölgyeim és Úraim!

Köszönöm Önöknek azt a meleg fogadtatást, amelyben részesítették és még inkább köszönöm Önöknek azt a jó munkát, amit ennek az országnak a zsidósága Palesztina felépítésének az érdekében tett. Az én számomra és az Önök számára ez a mi mozgalmunk az egész világon. Sanghaitól San-Franciskóig, a nagyobb szabadságért való örögi harcnak eleven része. És tudunk kell, hogy kétféle szabadság van: személyes-gazdasági és nemzeti szabadság. Beszéljünk először a személyes-gazdasági szabadságról.

Ma szétszórva egész Palesztinában apró telepeket talál az ember, ahol olyan férfiak és asszonyok élnek, akik személyükben szabadok és boldogok. Szabadon munkálják meg a szabad földet, anélkül, hogy féltől kellene az elnyomóktól. És mert a régi rossz napokban nem szoktak hozzá ilyen szabadsághoz, annál boldogabbak ma.

Ez azonban még nem elég. Nemcsak szabad embereket akarunk mi teremteni, hanem szabad fajtaikat is. A zsidóknak van szükségük leginkább erre a szabadságra, nemcsak mint egyéneknek, hanem mint népek is. Higyjék el nekem, hogy a cionizmus nemcsak azok számára, akik Palesztinában telepednek le, hogy ott legyűriék a természet akadályait, hanem az egész nép számára szabadságot hoz. A világ tisztelje azok felé fordul, akik az igaz utat járják, kulturát terjesztenek és szabadságot alapítanak.

Gyökerében kell megoldani a zsidó-kérdést

Ma az egész világon — Palesztinán kívül — a zsidó szellemileg nem szabad. Folyton az kell nyugtalanítsa, hogy mit gondolnak róla más emberek, akik nem az ő fajtájához tartoznak. Egyedül Palesztinában nem kell a zsidóknak ezzel a dologgal törődniük. Nem felejtsem el, hogy a munkásosztályoknak a gazdasági szabadságért irányuló küzdelme voltaképpen más fázisa ennek a harcnak, de én ma a szabadságharcnak inkább a nemzeti oldalára akarom a figyelmet felhívni.

Vannak, akik azt mondják, hogy az üldözések áldozatain más, már kipróbált módon lehet segíteni: jótékonyssággal. Szovjetország telepítéseivel, a jogtalansággal tított sebek gyógyításával. De én azt mondom Önöknek, hogy jobb a rosszat gyökerében megragadni és az igazságtalanságot azáltal kiirtani, hogy a világnak egy szabad munkásnépet mutatunk, amely saját anyaföldjén gyökeret vert. A daganatot nem szabad flastrommal kezelni, de ki kell vágni. Ha az alacsonyrendűség érzését kiirtjuk, akkor kivágunk mindent, ami a korábbi szolgátságra emlékeztet: szabaddá tettük a népet. A nemzsidók számára ennek az ősi népek szabadságmozgalmá nagy jelentőséggel bír. Látnuk, hogy ez a nép a becsületéért, ideáliaiért el van szánva áldozatokat hozni és ez olyan dolog, amely minden igazságérző emberben tiszteletet ébreszt. A cionizmus

embri és egyszersmind zsidó megmozdulás is. Ezért kell, hogy a zsidók és nemzsidók felsorakozzanak mögöttük. Azok a zsidók pedig, akik ehhez az ügyhöz csatlakoznak, szimpátiára kell találjanak minden olyan emberrel, aki a szabadság eszméjét nagyra tartja.

Az angol kormány és Palesztina

Mindnyájan jól tudjuk azt, hogy a cionista mozgalomnak soha nincs készpénze, csak folytonos pénzszerűléte és a valódi szükségletekhez mérten még mindig igen csekély haladást mutatnak a bevételek. Ez a munka, ahogy az angol mondja, egy hegyre fel munka, roppan fárasztó vállalkozás és pillanatnyilag az az érzésem, hogy inkább honfitársaimhoz kellene fordulnom, mint a zsidókhöz. Mert ami a legjobban hiányzik, az a nagyobb szimpátiától átitatott adminisztráció Palesztinában. Ha én zsidókhöz beszélek, mindig az az érzésem, hogy elnézést kell kérjek azért a kevés segítségért, amely ennek a nagy ügynek osztályrészül jut.

Az angol kormány úgy tűnik fel előttem, hogy tulságosan óvatos, tulságosan fél attól, hogy érzékenységet sérthet meg, például az egyházét.

„Legyetek cionisták“

Nem, én azt fogom Önöknek mondani elsősorban: **legyetek cionisták** és segítsétek a ti fajtaotokat saját magára büszkévé válni, és saját magát megvédeni. Ez az, amit a cionizmusnak jelentenie kell. Nemcsak lengyelországi, ukrainai menekültek számára otthont, nemcsak egy olyan helyet a világtérképen, ahol héberül beszélnek, hanem annak a nagy hatalomnak a felismerését, amely a fajta egyesüléséből sugárzik ki. Ki merészelné még az irték lekicsinylően kezelni? Ki kísérelné meg, hogy hozányulian valamelyikhez? Ha valaki ezt tenné, nem tehetné anélkül, hogy saját maga épségét ne veszélyeztetné. Elmondották nekem, noha ez tulságosan jól hangzik ahhoz, mintsem igaz lehetne, hogy Budapestben a fiatal zsidók elhatározták, hogy megvédik magukat és hogy az ébredő magyarok valóban kezdenek felébredni...

Tudatára ébredtek-e Önök valamikor, hogy az ugynevezett angol kultúrát, amely a világ minden sarkába,

Tulságosan ideges, idegesen reagál a muzulmán kritikákra, tulságosan aggodnik, hogy Palesztinában is megeshetne az, ami Szíriában történt. Tulságosan elfoglalja a bolsevizmus miatti gondoskodás, egyszóval tulságosan hajlik arra, hogy inkább aggodalommal, mint bátorsággal cselekedjék.

Ami például a legutóbbi, a Szentfalnál történt eseményeket illeti, úgy ez igen kellemetlen eset épen azok számára, akik az én fejtegetéseimet megerősíteni látszanak. De Önök el kell higgyék nekem, hogy az angol parlamentben minden politikai pártnak sok tagja van, akik ép úgy, mint én, nem fogják kinélni a fáradságot, hogy az angol kormányt a dolgok helyes megállítására vezessék. Mi tudunk odaütni, ahol a legjobban érzik.

De Önöknek, romániai zsidóknak, elsősorban nem a mi kormányunk hibáit akarom kimagvarázni. Velük is úgy áll a helyzet, mint minden olyan kormánnyal, akiknek az a főgondolatuk, hogy nyugodt életet éljenek s akiket a legjobban egy érzékeny ütéssel lehet megmozdításra bírni. A zsidók a legutolsó, akiket én ütlemelem intenék, mert a türelem sáinos fajbetegetség nálunk. De a panasz és a sírás maga is egy rossz szokás és a Falak is arra való, hogy felhágjanak rájuk.

Amerikába, Ausztráliába és Afrikába elutott, inkább zsidó kulturának lehetne nevezni? Más kulturának mindenestre kevésbé. A német kultura lényegében más. Inkább tudományos, szakszerű, alapos és szorgalmas. A miénk inkább idealisztikus, szabadságszerető és magában bizó. De teljes egészében az ótestamentum tanítására és nem másra van felépítve. Mózes, aki a szabadság kedvéért elszakítja magát a papi kivülalkoztatásoktól, ő az, aki bennünket vezet. A makkaebusok, akik az elnyomó uralom ellen fellázadnak, ők azok, akik bennünket vezetnek. Ennek a kis népek a vándorlásai, harcai a szabadságért, nagy felkelései a jogért és igazságért, nagy a legutóbbi időkig egyetlen történelemkönyve volt a gyermekeinknek. Gyakran gondolok arra, hogy a mi puritán őseink, akik kivonultak a pusztába, inkább voltak zsidók, mint néhány zsidó Önök közül, vagy legalább is jobban ismerték a zsidó történelmet, mint sokan Önök közül.

8. november 8
Lők megkísérli...
Galacban. Bur...
Makk-ász" is...
24 órán át...
és Fia...
29...
1900 lei...
mébe!
ndák...
do...
lós-u. 8.

Legolcsóbb kötöttáru **BLATT**-nál
Gyapju divatharisnyák Bőrkesztyűk Tiszta selyemharisnyák eredeti gyári árban
Legszebb kötöttáru **BLATT**-nál
BLATT áruház CLUJ Fötér 13. szám.
Legjobb kötöttáru **BLATT**-nál

Palesztinából kell kiinduljon az új eszme

Most azonban úgy tűnik nekem, hogy mi angolok a kulturáért mindent megtettünk, amit megtehettünk. Mi kiürítettük tárházainkat és ha a szabadság, igazságosság és önkormányzás eszméjét még tovább kell terjesztenünk, úgy ezeket az eszméket más kezbe kell helyezni. Az angolok nem társulnak szívesen, tulságosan büszkék és rezeváltak és kevés befolyásunk is van az európai gondolkodásra. De a munka mégis tovább haladhat előre és pedig Palesztinából. A zsidóság nagy-szerű nem a tarsadalmi érikedésre. Félig keleti, félig nyugati, részben északi részében földközi tengeri emberek. Ahogy mi angolok az ő misszionáriusai, a zsidó kultúrának hordozói voltunk éppen így kell a zsidóknak Palesztinából kiindulva a mi közös fátylunkat keresztülvinni a keleti muzulmán és az unitárius országokon keresztül — sőt Olaszországba is, Romániába is, ha az idő elérkezik.

Éppen ezért az első, amit én Önöknek mondom, az: *Legyetek Cionisták még akkor is, ha ez áldozatot követel.* Palesztina szabad népe már ma is tud olyasvalamit mutatni a többi országok kizsákmányolt munkásainak, amely a jobb idők beköszöntésére biztat. Palesztina szövetkező zsidó lakosa közül ugyan nem mindenki munkás, de talán egyetlen ország sincs, ahol a munkások boldogabbak volnának, mint Palesztinában. A palesztinai munkás sok órát dolgozik, a táplálkozása kevésbé izletes, a civilizáció kényelme szűkösön jut osztályrészeül, de ami a legfontosabb, *nincs ura*; önmagáért dolgozik és övéért, saját magának otthont teremt és menedékhelyet a száműzetésben lévő testvéreinek. A fundamentum ennek az épületnek jó. A föld a nép tulajdona, szövetkezeti szervezetek képezik a szabályt, szeretet és idealizmus a hajlékja a műnek. Azt hiszem, hogy a gazdasági szabadság, amelyre mindnyájan törekszünk csak ezen a módon érhető el.

A mi munkánk Palesztinában jobb és emberesebb, mint akarmelyik más kolonizáció. Mi nemcsak, hogy nem irtottuk ki a benszülőtteket, de egy magasabb életstandardra emeltük őket. Hol és mikor történt meg valahol a világtörténelem során valami hasonló ehhez? Mikor kolonizált egy magasabb kultúra egy alacsonyabb kulturájú országot, anélkül, hogy annak lakosságát kiirtotta vagy rabszolgasorba döntötte volna. De

hiba volna ezt a vállalkozást csak a zsidóknak Palesztinában való kolonizációjának tekinteni. Mint európaiak, életet és civilizációt visznek egy keleti országba. Egy olyan országba, amely csaknem halott volt, új élet virágzik. Ha elnézzük ezeket az embereket, hogyan egyenesedik ki a görbe hátuk, hogyan fejlődnek csak most igazi emberré, hogyan várszólják át a sziklát virágos bérteké akkor sokkal többet látunk, mint egy pusztá mezőgazdasági eredményt, vagy az üldözötteknek menedékhelyét. Egy új népet látunk életmennyilatkozásaiban. A

„Gyűlölöm és megvetem az antiszemitákat”

En cionista vagyok nem annyira azért, mert szeretem a zsidókat, hanem azért, mert gyűlölöm és megvetem az antiszemitákat.

Wedgwood ezredes ezután az angol nép és a zsidóság közötti viszonyt fejtegette azzal a gondolatmenettel, amelyet az Uj Keletben már közölt vézereikében is végig vezetett majd így folytatta:

— Önök igen barátságosak voltak velem szemben legyenek egy kevésbé barátságosak hazámmal szemben is. Mindketőnknek barátokra van szükségünk és Önöknek tudniuk kell, hogy a szimpátiák és antipátiák rendszerint kölcsönösek. Nekünk angoloknak ma kevés igaz barátunk van Európában, mert mi tulságosan jól szituáltaknak és tulságosan gazdagnak, tulságosan erősek és tulságosan megelégedettek látszunk ahhoz, mintsem kellemes társaságnak tűnnénk fel olyan népek számára, akik különböző formában el vannak nyomva. És gondoljanak arra, hogy mennyi barátságosabbak Önök, annál inkább jogosultak kritikálni és eredményes kritikát kifejtetni.

Valójában, ha jó cionisták akarnak lenni, kritikát kell gyakoroljanak. A túrelmes zsidó kellemes kortárs, de sokkal kevésbé lehet használni, mint a túrelmetlent. És ha kritika gyakorlásról beszélünk egy jó cionistának, a kritika gyakorlását a zsidóknak kell megkezdnie, azokon a zsidókon, akik tulságosan előkelőknek tartják magukat ahhoz, mintsem e kérdés érdekelné őket. Amennyire én a helyzetet látom ebben az országban is vannak emberek, akik még azt hiszik, hogy a cionizmus csak a kiesik és szegények számára teremtdött és ők meglették minden kötelességüket, ha valami pénzt „ajánlkoztak” Palesztinának.

zsidó nép nagy tiszteletre fog szert tenni. A zsidók, akik maguk sohasem fognak Palesztinába menni, büszkék lesznek, hogy mindenütt zsidóknak vallhatják magukat. Engedjék meg, hogy személyes tapasztalataimról beszéljek. Az én honfitársaim a zsidókat mindig a polgári középosztályhoz tartozóknak vélték, akik kereskedelemmel és más közvetítő tevékenységgel foglalkoznak. A nemzsidóknak a zsidókról való véleménye valószínűleg ebben az országban is talajra talált éppen úgy, mint sok más

Nem mindig jó így gondolkozni. Ugyanis egészen érthető lenne — én igen távol vagyok attól, hogy ilyen teyek, vagy mondjak — ha néhányan talán inkább az ifjabb generáció tagjai közül ezeknek az előkelőknek arcukba fogják mondani, hogy ők noha minden olyan előnyt amely a nemzeti mozgalomból származik magukba szívják, de semmit sem adnak érte cserébe.

„Szolgák, vagy szabademberek”

Wedgwood beszéde után a közönség felállott helyéről és pereckig tomboló lelkesedéssel ünnepelte az ezredest.

Ezután dr. Jehuda Wilenszky emlékedett szólásra. Könyörgő megkötött szavakkal méltatta Wedgwood egyéniségét és kifejtette, hogy a zsidóságnak eddig csak kegyurai voltak, most azonban már vannak barátai és harcos, küzdőtársai is. Wedgwood ezredes egy ilyen barát és küzdőtárs. — Szívelejték meg — mondotta Wilenszky — ennek a nagy és nemes embernek tanításait, amelyekkel a szabadság és függetlenség szépségét hirdette nektek. A szabadság a legszentebb kincs egy népek és a zsidóság, amíg saját honában lakó nép volt mindennél jobban ügyelt e kincsre. Mindnyájan olvastátok a bibliában, hogy mit kell tenni azzal a szolgálattal, aki a felszabadulás évében nem akar élni a szabadság jogával, hanem továbbra is szolgál akar ma-

országban. És most olyan zsidóknak víziója üti meg az emberek szemét, akik úgy néznek ki mint az amerikai cowboyok, traktorokat vezetnek, szénakazlakat raknak, nem kereskedők, hanem termelők annak a szabad emberi rétegnek a tagjai, akiket a legtöbbre becsülünk. A zsidósággal szembeni hangulatváltozás a legbeszedesebben Angliában nyilvánkozott meg. De más országokban is érezni lehet ezt az új szellemet. Magyarorszában, ahol a zsidókat üldözték, megtanulták, hogy védjék magukat és hogyha az, amit őknek, visszaütni kezd, akkor a verkedés veszedelmes üzletté válik.

radni. Az ilyen embert az ajtófélfához állították és átlukasztották a fület, hogy örök életére viselje magán a szolgaság megszégyenítő bélyegét. A mi szabadságunk ideje is elkövetkezett. Palesztina kapuit a Balfour-deklaráció megnyitotta előttünk és tőlünk függ, hogy mint szabad emberek, vagy mint szolgák akarunk-e tovább élni egy Palesztinában, mint a szétszórattas országában. Jaj nektek, ha nem halljátok meg a szabadság hívó szavát. A szolgaság örök szégyenbélyege lesz rajtatok s a világ megvetéssel fog elfordulni tőletek és azt fogja mondani: ez a nép nem született a szabadságra, ez a nép nem érdemel jobb sorsot, mint amilyenben kétezer év óta tengődik. Előttelek a mérvig serpenyője és a tí kezekben van a döntés: szabadok lesztek, vagy szolgák maradtok? Kolozsvár zsidói felejték a nagy kérdésre.

Dr. Wilenszky megrendítő szavai után amelyet a közönség tuláradó lelkesedéssel fogadott, dr. Balázs Endre, a Keren Hajjeszód kuratóriumának elnöke, emelkedett szavakkal mondott köszönetet Wedgwood ezredesnek a megtisztelőért, amelyben Kolozsvár zsidóságát részesítette, köszönetet mondott a hatóságoknak, hogy megjelenésükkel emelték az ünnepély fényét, mire a felejtethetlen ünnepély a Hatikva felelendülő akkordjai között végetért.

Emelkedett beszédek hangzottak el a banketten

Este 11 órakor a Ferdinánd király-uti hitközségi díszteremben, amelyet ez alkalomra gyönyörűen felszítotték, társasvacsora volt, melyen közel kétszázan vettek részt. Az első felköszöntőt Tuffli Richárd, helyettes-polgármester tartotta francia nyelven, aki mindenekelőtt Mihali polgármester üdvözlését tolmácsolta. A polgármester rendkívül sajnálta, hogy ezen a társasvacsorán nem lehet jelen, de hajlott kora és egészségi állapota megakadályozták őt ebben. Tuffli Richárd ezután hangsúlyozta, hogy Kolozsvár város tanácsában a zsidósággal szemben az a megértő és testvéri szellem uralkodik, amely ma Wedgwood beszédeiben megnyilatkozott. A maga részéről a legnagyobb szimpátiával kíséri a cionizmus törekvéseit és reméli, hogy a zsidó nép nagy erőfeszítéseit siker fogja koronázni. Szerencsét kíván a további munkához és életi Wedgwood ezredest, mint a szabadságeszmék nemes harcosát.

A nemzeti parsztpárt szónoka üdvözli Wedgwoodot

Ezután Serban Mihai professor, városi tanácsos tartott németnyelvű beszédet. Serban professor a nemzeti parsztpárt nevében köszöntötte Wedgwood ezredest s beszéde annál nagyobb érdeklődést váltott ki a közönségből, mert köztudomásu, hogy egy esetleges Maniu-kormányban ő a földművelésügyi államtitkárság legvalószínűbb jelöltje. Rendkívül hatásos beszédeben mindenekelőtt sajnálatának adott kifejezést, hogy a mozgalmas politikai események miatt politikai barátai a fővárosban tartózkod-

nak és így képviselőtükbén csak ő jelenlételet meg. Egészen bizonyos, ha ezek az események nem jönnek közbe, úgy

partjának vezetőtagjai teljes számban megjelentek volna ezen az ünnepségen. Ő és politikai barátai a leg nagyobb szimpátiával kísérik a zsidóság palesztinai törekvéseit és hajlandók az angol néppel változatos küzdeni ezen törekvések megvalósításáért.

Két szempont az, amely ezt az állásfoglalást alátámasztja: az egyik a történelmi igazságosság, a másik a kulturális méltóság-szempont. A zsidóság hosszú évezreles történetén mint vörös tonal vonul végig ama igazságtalanságok sora, amelyeket a népek követtek el ellene, és amelyeket a népeknek ismét jóvá kell tenniük. Másrésztől viszont a zsidó nép annyi brutális értékkel gazdagította a nyugati népek szellemi életét, hogy

az a támogatás, amelyet most ezek a népek felajánlanak a zsidóságnak, távolról sem tekinthető ajándéknak, hanem csak ama nagy adósság egy morzsájának, amellyel a nyugati népek tartoznak Izraelnek.

Ez a szellem vezeti őt és politikai barátait a zsidó-kérdés belpolitikai vonatkozásaiban, ép úgy, mint a Palesztina-kérdésben. Szabad államnak szabad és egyeneslökű polgárokra van szüksége és ezért teljesen egyetért Wedgwood ezredessel abban, amit a zsidóság belső és külső felszabadulásáról mondott. Üdvözi Wedgwoodot, mint a nyugati de-

Rádió-amatőrök!

A berlini nemzetközi Rádió-Világ kiállítás összes újdonságai kaphatók. Kérje saját érdekében a most megjelent terjedelmes árjegyzékünket.

A most megnyílt

RÁDIÓ-Szalónunkban

díjtalan bemutatás. Saját modernül felszerelt

Rádió-Szanatórium

ELECTRICA

Cluj, Piata Unirii No. 28.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Színház

A Magyar

Csütörtök: Em delő világ Napi bérlő szám: 137

Péntek: Anton kívül, mo 20 és 10 föllépésével karának r 138.)

Szombat d. u. (Márskelt 139.)

Szombat este

Molnár Fe

nepi előa

25-ik évfo

adást tart

berlet 13. s

Vasárnap d. u. 3

föllépésével

Vasárnap este 6

hélyarákkal

Vasárnap este 8

A Molnár F

berlet. Sz.

Hétfo: Doktor

harmadik e

Kedd: Az ördö

negyedik e

Szerda: A test

ötödik előa

A Magyar

Csütörtök fél

börök pusztul

dráma, izgalma

Richard Dix.)

Péntek fél 4

börök pusztul

Vasárnap d.

ciós mozmatin

trakkal.)

A színház

Ma este Pi

erény-C. Rem

dása lesz a m

Dec

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Csütörtök: Ember, állat, erény. (Pirandello világhírű vígjátéka. Ujdonosság. Napi bérlet 12. szám. B. Sorozatszám: 137.)

Péntek: Antonia. (Esti előadás bérleten kívül, mozihelyekkel. 50, 30, 20 és 10 lej egy-egy jegy. Poór Lili fellépésével. Körösi Dudas és zenekarának részvételével. Sorozatszám: 138.)

Szombat d. u. fél 4-kor A lepiom egere (Mérsekelt helyekkel. Sorozatszám: 139.)

Szombat este fél 9 órakor: A farkas. (A Molnár Ferenc-ciklus első estje. Ünnepi előadás az író pályafutásának 25-ik évfordulóján. Bevezető előadást tart Osvát Kálmán. Premier-bérlet 13. szám. Sorozatszám: 140.)

Vasárnap d. u. 3-kor: A házarát. Poór Lili fellépésével. Mozihelyekkel. Ssz. 141.

Vasárnap este 6-kor: Abris rozsjaja. Rendes helyekkel. Ssz. 142.

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: A farkas. A Molnár Ferenc-ciklus második estje. C. bérlet. Ssz. 143.

Hétfő: Doktor ur. A Molnár Ferenc-ciklus harmadik estje. A. bérlet. Ssz. 144.

Kedd: Az ördög. A Molnár Ferenc-ciklus negyedik estje. B. bérlet. Ssz. 145.

Szerda: A testőr. A Molnár Ferenc-ciklus ötödik előadása. Premier-bérlet. Ssz. 146.

A Magyar Színház mozi-műsora: Csütörtök fél 4 és fél 6-kor: A vörösbőrűek pusztulása. (Amerikai indián-dráma. izgalmas harcokkal. Főszereplő: Richard Dix.)

Péntek fél 4 és fél 6 órakor: A vörösbőrűek pusztulása.

Vasárnap d. e. 11-kor: Nagy szonátiós mozimatiné. (15 és 10 lejes helyekkel.)

A színháziroda közleményei: Ma este Pirandello Ember, állat és erény-e. Remekművi érdekességű előadása lesz a magyar színháznak. Pirandello

dellónak világszerte híres, szikrázóan szellemes 3 felvonásos komédiáját, az Ember, állat és erény-ét fogják előadni gondos előkészületek után, Janovics Jenő dr. rendezésében. A ma esti előadást rendes bérletben tartják meg.

Ma és holnap a magyar színházban: Vörösbőrűek pusztulása. A magyar színházban ma és holnap d. u. fél 4-kor és fél 6-kor az utóbbi évek egyik legnagyobb és leghíresebb filmje a Vörösbőrűek pusztulása kerül vetítésre.

Antonia esti előadásban nagyon olcsó mozihelyekkel. Holnap este Lengyel Menyhért Antoniját adják Poór Lilivel a címszerepben s nagyon olcsó ugynevezett mozihelyekkel.

Holnap kezdődik a Molnár Ferenc ciklus. Ünnepi előadása lesz szombaton este a magyar színháznak. Ezzel az estével a magyar színház belekapcsolódik azokba az ünnepekbe, amelyekkel most az egész világon megtisztelik Molnár Ferencet írói működésének 25-ik évfordulója alkalmából. A magyar színház ciklussal üli meg ezt az ünnepeket s a ciklus keretében színrehozza a világhírű író legnépszerűbb darabjait: A Farkast, Doktor urat, az Ördögöt, Testőrt. A ciklus első estje szombaton lesz, amikor a 15 év óta nem adott Farkas kerül bemutatásra új betanulással és új szereposztással, a két vezető szerepben Poór Lilivel és Balázs Samuvaf.

Garantált orth. kóser frissen fejt

tehéntej

modernül felszerelt tejgazdaságból, naponta kétszer (reggel és este) házhoz szállítva is kapható

Schwartz Ignácénál Rudolf-ut 36. Meschgiach: Farkas Manó.

SPORT

Ma délután KAC-Universitate revánsmérkőzés. A műiheti találkozás után, mely 3.0 arányban végződött a KAC javára, ma újra találkozik a két csapat jótékonycélu barátságos mérkőzés keretében. A találkozás érdekfeszítő és szép játékot ígér, mert az Universitate már presztizsból is minden áron meg akarja nyerni a mérkőzést. A KAC kitűnő formában levő csapata is ambícióval készül az újabb találkozásra, melynek kimenetelje teljesen nyílt.

Mi lesz vasárnap? A jövő vasárnap sportprogramja a bajnoki szezon eseménye lesz. A

KAC-Romania találkozás hatalmas és izgalmas küzdelemnek ígérkezik, melynek a két bajnokság élén haladó csapat fogja a bajnoki lista állását meghatározni. A mérkőzés sorsát a csatárok közötti differencia fogja eldönteni és ezért győzelmi esélyei inkább vannak a Romániának, mint a KAC-nak. A Romania csatárai nemesak hazai, de nemzetközi viszonylatban is nagy játékerőt képvisel, melynek nehezen fog ellentánni a KAC-nak ugyancsak klasszis védelme. Tippelni az eredményre mindazonáltal kockázatos dolog, mert a futballmeccsek sorsát gyakran nem a játéktudás dönti el.

A CFR-Universitate mérkőzés előrelátható győztese az U csapata lesz, melynek már a megfelelő meccstréningje is meg lesz ahhoz, hogy veszedelmes ellenfeleink legyen tekinthető.

*Olcsó gramofon és legjobb lemezek a "Safiruth"-ban Cluj. P. M. Viteazul. Kérjen ingyen katalógust.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegzetes levetel csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Zongora kitűnő állapotban levő, helyszüke miatt, azonnali eladó. Muzzeum-u. 4., ajtó 2.

Kunwald

Cluj, Str. Vlahuța (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám

Üvegcsiszoló és tükrögyár. Táblá-üveg raktár és üvegészeti vállalat. Hibás tükrök újra fonsorozása

Hajhullás és hajkorpa ellen legjobb szer az "Egger-Petrol" Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában

Keresek azonnali különbejáratu butorozott szobát. Cím: a kiadóba kérek.

A kolozsvári somércsapatok Trumpeldor-csapata november 10-én este fél 9 órakor tartja a kath. gimnázium dísztermében szenzációsnak ígérkező

Héber dal és táncestélyét

A jelenleg itt tartózkodó Dr. Wilensky és a többi külföldi vendégek előtt fogják somércsapata bemutatni a héber dal és a chaluclanc művészetét. Ez alkalomra nagy előkészületeket tesznek, hogy Trumpeldor nevéhez méltó progr. mói nyújtsanak, melyre nagyon büszkék voltak.

Hismasters gramofon

Marosvásárhelyen, Révész Ernő

December végén jelenik meg a lap tízéves fennállása alkalmából

AZ UJ KELET

JUBILEUMI ÉVKÖNYVE

Az Évkönyv tartalma és kiállítása eseménye lesz az erdélyi könyvpiacnak.

Az albumalaku könyv fel fogja ölelni az utolsó évtized mozgalmas eseményeinek történetét és irodalmi közleményei az egyetemes zsidó irodalom legkiválóbb alkotásai lesznek. Az Évkönyv az erdélyi könyvpiacn szokatlanul nagy példányszámban fog megjelenni.

Közgazdasági része hű tükörképe lesz Erdély és Bánát közgazdasági életének.

Mit alkotott Erdély és Bánát az utolsó tíz év alatt?

Hirdetéseket és közgazdasági közleményeket az Évkönyvre már most elfogad az UJ KELET kiadóhivatala.

Háromszázhusz dollár

írta: Oskar Maurus Fontana.

Gusztáv mindezeket látta s kiéhezett, elálatiasodott teste a föld minden kékjé és mámorát érezte. Ismét az óceán szélő hajón ült, amellyel az Újvilágba hajózott. Látta magát, amint az elsőosztályú étterem ablaka előtt áll és az ablak üvege mögött sorakozó vendégek tömegét nézi. Az asztalok mindenütt virág. Milyen mulatságos, ahogy a kék tartják s milyen mulatságos, ahogy a vilkát finoman szájuk elé viszik! És hogy csevegnek, hogy halladoznak a férfiak a nőkhöz! Milyen érdekes volt, ahogy egy négyen kivágtott meztelenségű hát, egy szmoking felé remegett! Valamit a fülebe sugott! Hogy nevetek! Hogy ragyogtak! Hogy hallgatták a zenét, az orchester zenét, amelyben 70 muzikus s egy hajladozó hangoló karmester böbegett és önkéntes hangot beszéltek el, fölötté a zenének és hogy néztek el, fölötté ennek a nagy, elérhetetlen ünnepségeknek! A hajó tisztjei hogy jártak fel és alá — ellenőrizték a felszolgáló személynéket! Oh, ugy enni és ugy élni, mint ezek, ilyen finom börrrel, ilyen sok sok pénzzel, óh, ugy tündökölni, mint ezek... — Ezeket gondolta ő akkor, amikor állt az óceánon és megfogadta, hogy vele is ugy lesz! Mindezeket el kell érnie! Azután jöttek a nélkülözések és a szükség. Keményen dolgozott. Az újabb kisbeszédet a bőr darabokban hullott le róla. De pénz került a csizma sarkába. És közben elfelejtette, hogy miért dolgozott, miért szenvedett, mi után sóvárgott. Ezek előtt a könnyű, csábító rajzok előtt most mindez ismét meglevenedett előtte. Felfedezte, hogy nem a pénz miatt raboskodott, hanem az élvezetek miatt, amiket ezzel a pénzzel megszerezhet magának. Most érezte, hogy balga volt, amíg csak a dollárt nézte és nem azt, amit ezek a dollárok ígérnek. Nem! Nem balga volt ő, hanem a munka kábulatában elvesztette maga elől a célt, mert különben nagyon jól eszellekedett a takarékoskodásával, am emellett vak volt, de most már lát! Látja a célt: az asszonyi térdeket, a mennyeztető ágyat, az asztalra hullatott rózsákat, a muzikusokat, a mellek dombjain óvatosan síkló ujjakat, a sulyos szávarok kék füstfarkait s a selyem nyakkendőket, amelyeket asszonyi fogak csomóznak kecsessé.

Tovább dolgozott, de valami nyugtalanság töltötte el és falta fel a gondolatait. Megszámolta a pénzt. Háromszázhusz dollár volt.

— Eljöhettek hozzátok? — kérdezte az újsztrált francia lap rajzaitól. És megrendítette a kalapácsát! Nem akart tovább kérdezősködni. Félta a választól.

Egy reggel azonban mégis az országúton ment a város felé. A hosszú gyaloglás közben láthatatlanul oldódott és enyhült rajta a keménység, úgy, mint ahogy a tavaszban megoldódnak a jégcsapok. A lépéseit hallotta és érezte, hogy nincs már a munkások között és nem a munkána megy, hanem gyalogol a szabadság és az öröm felé. Fából épült házak sejtették, hogy a város közelében van és még gyorsabban kilépett. Alkondott, amikor a városba ért s itt a városban a kornadt, deszkapadlós járdákon haladt tovább. A fából épült házak terraszszerepén emelkedtek egymás fölé. Egy félreeső helyen homályos fényben egy ház állt. Amidőn eléje ért, kinyílt az ajtója. Félmezelelen asszonyok tolongtak eléje. Gusztáv megtáborodott, nem tudott különbséget tenni, mindenütt csak húst látott. Egy asztalhoz ült. Valami fel-fuodott, negyvenéves nő ült az ölébe és csokolgatta, csicseregve. Gusztáv durva, göröcsös ujjával a nő puha bőrét simogatta.

— Honnan jössz? Mennyi pénzed van? — kérdezte a nő és töltött a sörös poharába.

— A hegyek közül! Husz dollárom van — válaszolt büszkén és óvatosan.

A nő ismét megcsókolta s valami romlott zenegép recessgett és lallazott be a csöndbe.

Ittak. Gusztáv szeméi összeszűkültek. Feje egyre mélyebben alahullott és elaludt. A kövér nő elvette a husz dollárt, a többiek pedig kidobták az uccára.

Ejfel körül ébredt föl, egy árokban. A hideg keltette föl. A feje zuggott. Nem érteite, mi van vele. Nem tudta, hogy került ide. Benyult a mellényzsebébe. A husz dollár hiányzott. Iszonyu harag öntötte el, majd pedig hirtelen felnevetett. Milyen okos volt tőle, hogy csak husz dollárt vett magához. De hol van az az istenverte házi? Körülnézett maga körül és nem találta. Nem tudott tájékozódni. Az árok szélére ült. Mi szüksége is van a husz dollárra, hisz maradt meg elég! Alapjában véve ezek az ostoba gazemberek elég keveset vettek el tőle. Menyivel ravaszabb volt náluk! S most még ravaszabb akart lenni! Elővett egy dollárt a csizma szarából és belegyúrta a zsebébe. Most azután már nem történhet baj! Megelégedetten mosolygott. Valaki valami üniformis-félebe megérintette a vállát, amikor a svéd felemelkedett az árok szeléről és elindult.

— Valami bajod van? — kérdezte az üniformisos ember.

— Azok a fekete disznók elloptak tőlem husz dollárt — válaszolt Gusztáv.

— Ez volt az összes vagyonod?

Jóllehet, Gusztáv rendőrnek tartotta a kérdézőt, csak kitérőleg válaszolt. Az idegen szapora szivakban fejezte ki sajnálkozását amiért a rossz nők az utolsó centjéig kifosztották. Gusztáv viszont mámorában és büszkeségében legénykedni kezdett. Azért biz ő még nem fog eléhezni! Valahogyan majd csak lesz! Pár cent, na igen, — s fényesfényen nevetett. Csizmájával jelentégteljesen tapolta a földet. — Na igen, pár cent az egész, tulajdonképpen nevére kell rajtuk, hisz valójában ők csapódtak be. Azt hitték róla ezek a disznó szajhák, hogy kifoszták, holott... Ekkor azonban bizalmatlául elhallgatott és egy oldalpillanással az idegenre nézett. Az idegen lelkesedve tekintett rá:

— Gyere velem, majd adok önnek, én ismerem ezeket a disznókat...

Az idegen tülyente s a sötétségből három alak bontakozott ki.

— Mi is segíteni fogunk neked! Mi már ismerjük ezt a tolvaj népséget. Viszsa fogod kapni a pénzed.

Ennyi barátság láttán eloszlott Gusztáv bizalmatlansága.

Beköszülték a várost, ugyanazokat az uccákat többször is bejárták, végül ráakadtak a házra, közben azonban elfáradtak s a bekövetkezendő dolgok előtt bátorításul valamit inniuk kellett. Ők bizony majd kifizekik a maguk sörét. Gusztáv csak menjen velük, ez a kis poharazás nem fog ártani, különben is nagyon csunya állapotban van. S bementek egy sötét vendéglőbe, ama bizonyos ház közelében. A rosszírű ház zenitgépének hamis futamai átnyekergettek a vendéglőbe. Gusztáv teli volt örömmel, mert ime visszakapja a husz dollárt. Kicsőrönök fejeként egy-egy dollárt ígért. Ezek összedugták a fejüket és Gusztáv ünnepeles igéretére harsányan fölnevettek. Az üniformisba öltözött barátságosan megvergette a vállát, hogy csak legyen nyugodt, csupán emberszeretből segítenek rajta. Viszont, amikor Gusztáv a sötét felé fordult, alattót csepegtettek a sörébe. Gusztáv jóízűen bajtotta fel a poharát. Pár pillanat múlva azonban hátraesett s már is aludt. A négy ember egy kis ideig még várta, hallgatóztak Gusztáv szíve körül, megcsiklandozták, megvizsgálták, de nem találtak semmit, Gusztáv megelégedett arccal aludt. Erre belevágtak a csizmája talpába, amely gyanus volt előtük. A zsebeibe sört öntöttek, a homlokára pedig spanyolviaszal egy sástollat ragasztottak, kicipelték

az uccára, egyik sarokház oldalához támasztották és állították.

Reggel ébredt fel, amidőn a gyerekek a meztelen talpát csiklandozták.

— Az istenfáját, hol vagyok? — és felugrott s csak ezután érezte, hogy meztelen talpakkal áll a földön. A szíve hangozóan tépett, lesütötte a szemét, a csizma a lábán volt, de a csizmának nem voltak talpai. Egy kiáltás tört fel a torkán, arca elvörösödött, szeméi szikráztak. Négy csirkefogóval volt egy vendéglőben, emlékezett, — ott, odaát a tulsó oldalon levő vendéglőben. Felemelt öklökkel rohant be a vendéglőbe.

— Add vissza a csizmám talpait, add vissza a pénzem, — ordított.

— Nem ismerlek és jól teszed, ha tovább állsz... — válaszolt a vendéglős. Ő azonban tovább ordított:

— Add vissza a csizmám talpait, add vissza a pénzem.

A koresma ajtajában kíváncsiak állottak meg és nevelve néztek az ordítózóra, akinek meztelen lábai kilógtak a csizmából és sástoll a homlokára ragasztva. Zsebeiből csöppenként esőregedett a sör. A vendéglős pedig megragadta s mert Gusztáv védekezett, elkezdte verekedni. Az idegenek a vendéglős segítségére mentek és kidobták a svédet az uccára. Gusztáv érezte, hogy ütökezik, valahogy kieszott utlegelői kezéből és kiabált tovább és futott végig az uccán, miközben gyerekek, asszonyok, férfiak rohantak utána, óbégáló lérmával. Már berekedt és kifogyott a hangból, már csak dünyögött tudta:

— Add vissza a csizmám talpait, add vissza a pénzem... És ezeket a szavakat nem tudta abbahagyni, egyre ezeket a szavakat ismételte, megmerevedett végső reménnyel kapaszkodott ezekhez a szavakhoz.

Futás közben érezte: háromszázhusz dollár. Az első huszonöt centet azzal ke restem ideát, hogy egy daxlikutyát, amelyik a vízbeesett, kimentettem. Őt centet azért kaptam, mert lovakra vi-

gyáztam, miadatt a kocsi lerakta a csomagokat. Voltam rongyosodó, elbujtam a vasúti kocsi tengelyei között, hogy ingyen mehessek a vonaton, utazás közben felfedeztek, és hányszóor löktek le a vonatról, végre volt háromszázhusz dollárom, háromszázhusz! Ismét újra kezdjem? Öt cent és huszonöt centenként, egymásután? A hajó elsőosztály éttermében a hölgyek fagyilatot ettek! Engem meg mar a fagy! Oh, az én dollárjaim!

Futott és kiabozott. Egy rendőrrel ahi hitte, hogy a uniformisba öltözött idegen, aki éjjel megszólította. Előre öklelt fejével mint egy bika rohant a rendőr felé és rontott rá és nyöszörögte: add vissza csizmám talpait, add vissza a pénzem!

Rendőrök jöttek és az őrgöngöt gummi-boljajuk ütésével próbálták csillapítani. A tömeg röhögte s mindenféle sárdarabokkal dobálta. Az őrségre vittek, ahol tombolt. Hab verte ki a száját s a habból hólyagok szállottak föl, a fogai és a nyelve még formálgattak egyre azt a mondatot, amire már senki sem hallgatott: add vissza a csizmám talpait, add vissza a pénzem! Tíz férfi sem tudta tartani az őrgöngöt. Nagy nehezen kényszerzubbonyt erőszakoltak rá. Nem akart sem enni, sem inni. Erősakkal kényszerítették bele az élejt. Amikor őrgöng napjal csillapodtak, elmeógyógyintézetbe vittek. Az elmeógyógyintézetben fejével ment neki gummicellája párnázott falának.

Csak hetek múlva csendesedett el. Végül egészen megszéljűlt. Érzékei megzavarodtak s csak néha-néha tért vissza az emlékezete. Valamikor egy kertész fia volt. Ifjúságában kertek között és a mezőn élt. Ifjúságának ezek a képei ében álmaiban most olyan volt, mint ez a pázsit: csendes, várakozó, teli valamit boldogságszerű vidámsággal. Nem beszélt soha egy szót se. Ha madarak repültek el fölötté, amelyeket csak ő látott: gyengéd, hívogató szavakat motyogott a szája. A jóság, amellyel láthatatlan fák és növények tesztét szeretetteljesen simogatta, olyan volt, mint egy hűsítő szél. An elmeógyógyintézetben mindenki azt mondta róla, hogy hülye.

(Vége.)

Az erdélyiek figyelmébe

Felelősködünk a figyelmét, hogy a közismert eisöranu éttermünkkel kapcsolatban (az emeleti helyiségünkben) „Vegetarius éttermet” egy teljesen elkülönített rendeztünk be, mely a városban az egyedüli vegetarius konyha ahol tisztán vegetaris és vitamin tartalmu ételeket szolgálunk fel. Modern berendezés, pontos kiszolgálás. — Olcsó árak. Restaurantul Grossmann, Bucuressti Str. Domnita Anastasia 10.

Vegetarius konyha

Gusztav József dr. és Engel Károly dr.:

A SYPHILIS

Szükséges volt, hogy a syphilis kór- és gyógytana a speciális szakok szerint nyerjen részletes földolgozást, mert csak így vált lehetségessé, hogy gyakorlatban élő orvos a luesnek bármely, őt közelebből érdeklő részletét pontosan és alaposan megismerje. A nagyszámu (207, részben szlzes), élethű és kiváló ábra folytán a mű atlasnak is használható, azzal az előnnyel azonban, hogy az ábrák ugyancsak egységesen, az egész szervezet syphilises bántalmait illusztrálják.

A munkatársak által megírt fejezetek címét a következőkben adjuk: **Blaskovics László:** A szem syphilises megbetegedései, **Engel Károly:** A belső szervek syphilises betegségei, **Entz Béla:** A syphilis kóroktana és kórbonctana, **Gusztav József:** A syphilis általános pathológiája, Az állati syphilis, **Gusztav József:** A syphilis általános és különleges rész. A bőr- és nyálkahártyák syphilise. A syphilis általános diagnostikája. Az izmok és függelékeik syphilise. A nemli szervek syphilises betegségei. Syphilis és házasság. **Heim Pál:** A világra hozott syphilis, **Lénárt Zoltán:** Az orr, garat és gége syphilise, **Rejtő Sándor:** A hallószerv syphilises megbetegedései, **Sarbo Artur:** Az idegrendszer syphilises bántalmái, **Vas Bernát:** Biologiai eljárások a syphilis fölismérésére, **Verebély Tibor:** A csontok syphilise. Az izületek syphilise.

A 732 oldalas könyv 16 szines és 49 egy-színű melléklettel jelenik meg. Ára: **1800 lei**

Megrendelhető, részletre is, az Uj Kelet könyvosztályában.